

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж
Освітня програма	19469 Економіка
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	19469
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Пушкар Тетяна Андріївна, Розгонюк Катерина Вікторівна, В`юник Ольга Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	30.03.2021 р. – 01.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://posek.km.ua/wp-content/uploads/2021/03/Zvit-samoanalizu-Ekonomika.pdf
Програма візиту експертної групи	https://posek.km.ua/wp-content/uploads/2021/03/Programa-vizytu.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Проведення акредитаційної експертизи у Подільському спеціальному навчально-реабілітаційному соціально-економічному коледжі (далі – Коледж) в цілому дозволяє констатувати, що даний заклад виконує надзвичайно важливу соціальну функцію у суспільстві, тобто забезпечує якісну підготовку та реабілітацію осіб з особливими потребами, тим самим сприяючи їх соціалізації і забезпеченню інклюзії до навчального процесу та майбутньої трудової діяльності. Для дієвої реалізації даної соціальної функції заклад має надзвичайно розвинену спеціалізовану матеріально-технічну базу, яка сприяє активній участі в освітньому процесі та покращенню стану здоров'я молодих людей, що потребують особливої уваги і підтримки. У закладі добре налагоджена система співпраці з роботодавцями, включаючи активну взаємодію із організаціями, які опікуються питаннями поліпшення якості життя осіб з особливими потребами. Має місце розвинена система матеріального та нематеріального стимулювання викладачів, високий професійний рівень викладачів, їх прагнення до постійного розвитку. Таким чином, робота у фокус-групах із усіма учасниками освітнього процесу, ознайомлення з матеріалами офіційного веб-сайту Коледжу та додатково наданими для ЕГ документами сприяли формуванню позитивного враження про ОП «Економіка». Відзначені ЕГ слабкі сторони та недоліки не впливають на загальне позитивне враження від ОП та можуть бути використані як ключові орієнтири для подальшого її вдосконалення.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Орієнтація ОП «Економіка» на вирішення надзвичайно важливого соціального завдання – соціальної інклюзії та адаптації до освітнього процесу і трудової діяльності осіб з особливими потребами. Розвинена система співпраці з роботодавцями та активна діяльність Ради стейкхолдерів, включаючи участь в оновленні ОП, наданні широких можливостей для обрання баз практики, проведенні занять, стажуванні й працевлаштуванні. Структура і зміст ОП є логічними й раціональними. Найвні можливості для ефективної роботи здобувачів на базі освітнього середовища MOODLE, що є вагомим в контексті врахування їх особливих освітніх потреб та під час пандемії. Акцентування уваги на розвитку соціальних навичок (soft skills). Чіткість, зрозумілість та доступність правил прийому на навчання, програм фахових вступних випробувань, процедур визнання результатів неформальної освіти і навчання за межами Коледжу, контрольних заходів, механізмів перездачі та критеріїв оцінювання. Активна міжнародна співпраця та прагнення до інтернаціоналізації діяльності, враховуючи інклюзивні потреби здобувачів. Високий фаховий рівень НПП, потужний науковий потенціал, публікаційна активність (включаючи статті у міжнародних наукометричних БД, фахові видання, монографії, підручники, навчальні посібники тощо), чіткість процедур конкурсного добору, широка система матеріального та нематеріального стимулювання НПП. Потужна матеріально-технічна база, яка дійсно враховує специфіку організації освітнього процесу для всіх категорій осіб з особливими потребами. Належний рівень ефективності системи внутрішнього забезпечення якості освіти, включаючи сприяння розвитку академічної доброчесності та перевірку робіт на плагіат, систематичне оновлення ОП та НМК за участі стейкхолдерів, налагоджену систему анонімних опитувань усіх учасників освітнього процесу, швидкість усунення виявлених недоліків. Сайт закладу є добре наповненим, оформленим лаконічно та зрозуміло, завдяки чому не виникає жодних проблем із пошуком інформації.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: 1) недостатній рівень врахування регіональних аспектів розвитку ринку праці; 2) окремі ОК переобтяжені значною кількістю ПРН; 3) можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів обмежені наявністю двох блоків; 4) низька активність здобувачів щодо участі в програмах неформального навчання, академічній мобільності; 5) в окремих випадках не прослідковується чіткої відповідності наукових праць НПП профілю навчальних дисциплін; 6) епізодичний характер залучення роботодавців до аудиторних занять; 7) окремі внутрішні нормативні документи не є систематизованими та містять певні суперечності (напр., щодо процедур проходження ККР, форм атестації); 8) на сайті відсутні узагальнені рекомендації всіх груп стейкхолдерів. Рекомендації: 1) продовжити адаптацію програми до галузевого та регіонального ринку праці на основі аналізу регіонального ринку праці, визначення можливостей працевлаштування; 2) подальше удосконалення структури і логіки навчання, зокрема щодо розподілу програмних результатів навчання та їх забезпечення освітніми компонентами; 3) доопрацювання і розширення можливостей формування здобувачами вищої освіти індивідуальної освітньої траєкторії і варіантів, що пропонуються для вільного вибору здобувачів, у т.ч. за рахунок можливості вибору дисциплін з інших ОП, розширення можливості вивчення іноземної мови здобувачами вищої освіти, оскільки це сприятиме підвищенню конкурентоздатності майбутніх фахівців на ринку праці і надасть їх можливість продовжувати навчання на вищих рівнях освіти, розвитку їх міжнародної мобільності; 4) активізація діяльності щодо заохочення здобувачів до участі у неформальній освіті, виконанні наукових розробок і досліджень кафедр, створення комплексних дослідницьких програм і проектів із залученням здобувачів; 5) продовження політики щодо забезпечення більш чіткої відповідності наукових публікацій НПП профілю навчальних дисциплін; 6) залучення до викладання навчальних дисциплін представників роботодавців на постійній основі; 7) потребує подальшого перегляду і систематизації система внутрішніх нормативних документів закладу з метою їх приведення у відповідність з новими вимогами провадження освітньої діяльності; 8) бажано розміщувати на сайті узагальнюючу таблицю із рекомендаціями всіх груп стейкхолдерів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма має чітко визначені цілі, які відповідають специфіці освітнього процесу, визначають соціально важливі питання і відображають місію, завдання і пріоритети розвитку Коледжу, які зазначені у Концепції розвитку Подільського спеціального соціально-економічного навчально-реабілітаційного коледжу на 2020-2030 роки (<https://bit.ly/3mtXKRx>), а також Концепції освітньої діяльності, яка визначена у розділі 4 Статуту Коледжу (<https://bit.ly/2OsOdoq>). Цілі ОП відображають визначену в меті освітньої діяльності Коледжу підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних на ринку праці фахівців, у тому числі з особливими освітніми потребами. Мета ОП, поряд із вирішенням завдань підготовки фахівців з економіки, відбиває спрямованість місії Коледжу на створення умов здобуття інклюзивної освіти здобувачами та сприяння їх становленню як фахівців, які здатні діяти в умовах соціального партнерства.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Аналіз участі стейкхолдерів у формуванні цілей і програмних результатів навчання продемонстрував наявність в Коледжі інституційних механізмів їх залучення (<https://bit.ly/3wLDzTY>). Рада стейкхолдерів (голова Рубен Тополян, головний бухгалтер ТОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат») у своїх планах на відповідні роки передбачає свою участь в оновленні і перегляді освітніх програм (План роботи Ради стейкхолдерів на 2020 рік <https://bit.ly/2PBfoa8> і План роботи Ради стейкхолдерів на 2021 рік <https://bit.ly/3t3OhCU>). Згідно Положення про Раду стейкхолдерів, Рада приймає участь у моніторингу якості освітніх програм, впливає на покращення якості освітньої діяльності (<https://bit.ly/3utfrtC>). У Коледжі створена Рада батьків (<https://bit.ly/3fPwqMc>), яка серед інших своїх функцій визначає допомогу у вирішенні освітнянських завдань. Під час проведення зустрічі зі стейкхолдерами голова Марія Шуминська та представник Ради батьків Людмила Файден підкреслили активне залучення батьків до формування цілей ОП. Аналіз ОП показав, що пропозиції роботодавців щодо формування програмних результатів навчання враховані в ОП: введено дисципліну «Господарське право» (за рекомендацією ТОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» <https://bit.ly/2RgdgoB>), навчальний тренінг з фаху (за рекомендацією Кам'янець-Подільського колективного швейного підприємства <https://bit.ly/3fQTCKc>). Під час зустрічі із роботодавцями встановлено, що при формуванні цілей ОП, які спрямовані на розвиток економічної освіти в умовах інклюзії, враховуються пропозиції Хмельницького обласного товариства Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організацій інвалідів України» (директор Анатолій Савчук), Хмельницької обласної організації профспілки працівників соціальної сфери України (голова Олександр Цюзик). При формуванні програмних результатів ОП враховуються пропозиції здобувачів, які опрацьовуються робочою групою із складу здобувачів вищої освіти, представляються на засіданнях Студентської ради. В ОП враховані пропозиції здобувачів щодо формування вибіркової складової ОП і скорочення кількості програмних результатів з метою їх оптимізації (витяг з протоколу № 13 засідання Студентської ради від 26.04.2020 р.).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

При формуванні цілей ОП враховано регіональний аспект і тенденції розвитку ринку праці на основі пропозицій і рекомендацій стейкхолдерів. Роботодавці під час зустрічі (ТОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат», Кам'янець-Подільське колективне швейне підприємство) і представники регіональних громадських організацій (Кам'янець-Подільське міськрайонне товариство інвалідів, Хмельницька обласна організація профспілки працівників соціальної сфери, Хмельницьке обласне товариство Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організації інвалідів України») визначили важливість і актуальність ОП для регіону як можливість отримання економічної освіти і працевлаштування осіб з особливими потребами, розвитку інклюзивної освіти в регіоні, а також вагомого досвіду співпраці із вирішення таких завдань. В ОП враховані сучасні тенденції розвитку галузі, зокрема вплив формування інформаційного суспільства і цифрової трансформації економічних процесів, які знайшли своє відображення в

освітніх компонентах: ВС ЕА 06 «Цифрова економіка», ВС ЕА 16 «Електронна комерція» (навчальні дисципліни самостійного вибору студента, Блок 1 «Економіко-аналітичний») і ВС ФЕ 05 «Інтернет-економіка», ВС ФЕ 10 «Цифровий банкінг» (навчальні дисципліни самостійного вибору студента, Блок 2 «Фінансово-економічний») (<https://bit.ly/3fMY4cN>). При формуванні цілей і програмних результатів навчання враховано досвід провідних вітчизняних закладів вищої освіти (Чернівецького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету (<https://bit.ly/2PMCv1f>), Тернопільського національного економічного університету (<https://bit.ly/2Q5MPS1>), Львівського національного аграрного університету (<https://bit.ly/3wwBPhj>), а також досвід іноземних освітніх програм шляхом впровадження підходів і методик навчання Державного східноєвропейського університету у м. Перемишль (Польща) (<https://bit.ly/39QX7MM>) і Університету економіки м. Бидгощ (Польща) (<https://bit.ly/31VzvSI>).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Аналіз ОП розбіжностей між результатами навчання, які визначено в освітній програмі і визначено Стандартом вищої освіти за спеціальністю 051 – Економіка першого (бакалаврського) рівня не виявив. В ОП передбачені освітні компоненти, які послідовно розкривають програмні результати навчання. Програмні результати навчання, визначені Стандартом вищої освіти (ПР 10–ПР 24), доповнюються програмними результатами навчання (ПР 25 – ПР 30), які забезпечуються освітніми компонентами самостійного вибору студентів. Запропоновані Коледжем програмні результати розкриваються також освітніми компонентами обов'язкової частини. ПР 25 (знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансових ринків, банківської системи та страхування), ПР 26 (володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінансові ринки, банківська система та страхування) забезпечуються освітнім компонентом ФП 08 «Загальнодержавні фінанси», ПР 27 (формулювати й аналізувати фінансову, управлінську і податкову звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень) – освітнім компонентом ФП 10 «Бухгалтерський облік», ПР 28 (застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти), ПР 29 (вміти організовувати та вести власний електронний бізнес), ПР 30 (розуміти специфіку господарсько-економічних відносин у мережі Інтернет) розкрито в освітньому компоненті «Інформаційні системи і технології в економіці». Необхідно зазначити, що порівняно із редакцією 2018 року, яка містила шістьдесят програмних результатів, в ОП доопрацьовано і оптимізовано кількість програмних результатів.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: наявність дієвого механізму організації активної і змістовної співпраці з роботодавцями та іншими стейкхолдерами, участь роботодавців і їх готовність до підтримки розвитку інклюзивної освіти, реалізації спільних програм, проведення навчальних занять, надання місць для практики, стажування викладачів, подальшого працевлаштування випускників за даною освітньою програмою. Спрямованість ОП на вирішення соціально важливого завдання – розвитку інклюзивної освіти, надання можливостей отримання освіти особам з особливими потребами із урахуванням специфіки такого освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони: мета реалізації, завдання, фокус ОП визначені достатньо загально, орієнтуючись на узагальнену мету і завдання, що представлені в Стандарті вищої освіти, і не демонструють особливості реалізації даної ОП, спрямованої на розвиток інклюзивної освіти, працевлаштування і професійного зростання здобувачів з особливими потребами. Врахування регіонального аспекту та розвитку ринку праці проводиться на основі пропозицій роботодавців, а аналіз тенденцій розвитку ринку праці враховується частково. В якості рекомендацій щодо удосконалення, слід зазначити: конкретизувати цілі і завдання ОП в контексті підготовки фахівців з урахуванням специфіки та розвитку інклюзивної освіти, вирішення соціально важливих питань працевлаштування і професійного зростання здобувачів з особливими потребами, посилити обґрунтування унікальності даної ОП. Оскільки ОП реалізується з 2020 року і випуск здобувачів за даною ОП ще не відбувся, в подальшому при оновленні ОП врахувати пропозиції випускників щодо удосконалення ОП та їх досвід із працевлаштування.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма має значний рівень узгодженості за підкритеріями 1.2, 1.3 і 1.4 (цілі, програмні результати ОП визначено із урахуванням позиції стейкхолдерів, наявний дієвий механізм співпраці і виявлено високу зацікавленість стейкхолдерів в реалізації ОП, при розробці ОП враховано досвід провідних українських і іноземних ЗВО, у комплексі ОП надає можливість досягти заявлених у Стандарті вищої освіти програмних результатів) та достатньо високою мірою узгоджена за підкритеріями 1.1 (проте, мета реалізації ОП, її цілі і завдання визначені достатньо узагальнено, орієнтуючись на зазначені в Стандарті вищої освіти цілі і завдання, а також фокус ОП, що в повній мірі не відбиває особливості реалізації та унікальність даної ОП, спрямованої на розвиток інклюзивної освіти та поєднання фахової освіти із активною соціальною адаптацією здобувачів вищої освіти з особливими потребами). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів і доказів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за програмою "Економіка" першого (бакалаврського) рівня загалом відповідає Критерію 1 з невеликими, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми в редакції 2020 року становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає Стандарту вищої освіти для спеціальності 051 - Економіка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затверджений наказом МОН України від 13.11.2018 р. № 1244). ОП включає обов'язкову частину, що містить освітні компоненти, направлені на формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей та дозволяють отримати програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти, в обсязі 173,5 кредитів ЄКТС, що становить 72,3 % від загального обсягу кредитів ЄКТС та компоненти самостійного вибору студентів (вибіркову частину), що забезпечується дисциплінами, направлених на формування компетентностей та програмних результатів навчання в обсязі 66,5 кредитів ЄКТС, що становить 27,7 % від загального обсягу кредитів ЄКТС. В обов'язковій частині виділено навчальні дисципліни загальної підготовки в обсязі 53 кредити ЄКТС, що становить 30,5 % від обсягу обов'язкової частини, і навчальні дисципліни фахової підготовки в обсязі 20 кредитів ЄКТС, що становить 69,5 % від обсягу обов'язкової частини. У вибірковій частині виділено навчальні дисципліни самостійного вибору студента загальної підготовки в обсязі 4 кредити ЄКТС і навчальні дисципліни самостійного вибору студента фахової підготовки в обсязі 62,5 кредитів ЄКТС. Обсяг дисциплін вільного вибору становить понад 25 % (27,7 %) від загального обсягу кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам чинного законодавства.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОП та навчального плану продемонстрував, що ОП має чітку структуру, освітні компоненти відповідають логіці навчання і викладання. В ОП задекларовано тридцять результатів навчання, досягнення яких забезпечують 38 освітніх компонентів обов'язкової частини, 18 компонентів вибіркової частини, яка включає дві дисципліни самостійного вибору студента загальної підготовки ("Психологічний супровід в інклюзії", "Соціальні комунікації в інклюзивному середовищі") і навчальні дисципліни самостійного вибору студента фахової підготовки, які сформовано за двома блоками: Блок 1. "Економіко-аналітичний" і Блок 2. "Фінансово-економічний". Кожен блок містить 15 освітніх компонентів, які визначають змістове наповнення фахового спрямування. Експертна група визначила, що освітні компоненти обов'язкової частини надають можливість досягнення всіх заявлених програмних результатів навчання, у тому числі тих, що формують загальні компетентності здобувачів вищої освіти. Проте, в структурно-логічній схемі звертає на себе увагу ЗП 2 «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», вивчення якої передбачено, починаючи з другого курсу третього семестру, тим самим створюючи певний часовий проміжок вивчення іноземної мови для здобувачів, які починають навчання на першому курсі. Звертає на себе увагу кількість програмних результатів навчання, передбачених за кожним освітнім компонентом (Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними нормативними (обов'язковими) компонентами освітньо-професійної програми і Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами (самостійного вибору студентів) освітньо-професійної програми ОП (<https://bit.ly/39QOzoZ>)). Кількість програмних результатів навчання заявлених у більшості освітніх компонентах є значною. Наприклад, для освітнього компонента ЗН 12 «Вступ до спеціальності» заявлено 15 результатів навчання, обсяг навчальної дисципліни складає 4 кредити ЄКТС. Для освітнього компоненту ФП 16 «Економічний аналіз» визначено 13 результатів навчання, обсяг навчальної дисципліни складає 5 кредити ЄКТС. Водночас, освітній компонент ЗП 8 «Вища математика» і ФП 15 «Оптимізаційні методи і моделі», обсяг кожної навчальної дисципліни складає 5 кредитів ЄКТС, забезпечує один результат навчання (ПР 8), освітній компонент ФП 13 «Міжнародна економіка» (5 кредитів ЄКТС) забезпечує один результат (ПР 9 освітній компонент ФП 7 «Економічна дипломатія» (4 кредити ЄКТС), забезпечує 4 результати навчання (ПР 1, ПР 9, ПР 18, ПР 24). Але, зважаючи на те, що кожен заявлений результат навчання забезпечується

декількома освітніми компонентами, в сукупності досягнення їх можливе. Забезпечення результатів навчання освітніми компонентами вимагає подальшого удосконалення і оптимізації, що істотно підвищить можливість їх досягнення. Вказані розбіжності в структурі та логіці викладання не є принциповими з точки зору досягнення цілей та заявлених програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області, яка визначена у Стандарті вищої освіти для спеціальності 051 - Економіка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Теоретичний зміст предметної області розкривається у таких освітніх компонентах, як ЗП 12 «Вступ до спеціальності», ФП 01 «Економічна теорія», ФП 04 «Економіка (мікро-, макроекономіка)», ФП 07 «Економічна дипломатія», ФП 08 «Загальнодержавні фінанси», ФП 13 «Міжнародна економіка», ФП 19 «Державне регулювання економіки». ОП містить освітні компоненти з вивчення української (ЗП 01) та іноземної мови (ЗП 02) для набуття загальних компетентностей. Методи, методики та технології, необхідні здобувачеві для застосування навчальних практик, формуються під час вивчення ФП «Господарське право», ФП 09 «Статистика», ФП 10 «Бухгалтерський облік», ФП 12 «Організація і планування виробництва», ФП 14 «Економіка праці і соціально-трудова відносина», ФП 15 «Оптимізаційні методи та моделі», ФП 16 «Економічний аналіз», ФП 17 «Інформаційні системи і технології в економіці», ФП 20 «Фінансово-економічний контроль». Аналіз ОП, силабусів навчальних дисциплін, робочих програм продемонстрував відповідність предметній області, яка визначається складом та змістом включених до неї обов'язкових освітніх компонентів.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ОП та відповідний навчальний план 2020 року передбачають наявність вибіркової частини в обсязі 66,5 кредитів, що становить 27,7 % від загального обсягу кредитів ЄКТС і надають можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії. Формування вибіркової частини регламентується Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін/блоку дисциплін вільного вибору у Подільському спеціальному навчально-реабілітаційному соціально-економічному коледжі (за РВО «Перший (бакалаврський) рівень») (<https://bit.ly/3s1Vci>). Відповідно до процедури вільного вибору завідувач кафедри до початку нового навчального року доводить до відома здобувачів перелік навчальних дисциплін вільного вибору. Вибір переліку навчальних дисциплін вільного вибору здійснюється здобувачами на наступний навчальний рік упродовж 15 квітня – травня поточного навчального року і фіксується заявою здобувача на ім'я директора Коледжу (<https://bit.ly/3rZMJZp>). Здобувачі заочної форми навчання здійснюють вибір на наступний навчальний рік під весняної сесії. Коротка інформація стосовно навчальних дисциплін самостійного вибору студента фахової підготовки розміщена на офіційному сайті Коледжу (<https://bit.ly/2OsRnRQ>). Формування індивідуальної освітньої траєкторії передбачає вибір навчальних дисциплін самостійного вибору студента загальної підготовки: «Психологічний супровід в інклюзії» і «Соціальні комунікації в інклюзивному середовищі» (обирається одна з двох). Навчальні дисципліни самостійного вибору фахової підготовки згруповано за двома блоками: Блок 1. «Економіко-аналітичний» і Блок 2. «Фінансово-економічний». Під час зустрічі із здобувачами і викладацьким складом було з'ясовано, що вибору з інших освітніх програм не передбачено. Такий підхід формування індивідуальної освітньої траєкторії в певній мірі обмежує можливості здобувачів і в подальшому пропонується розширити перелік освітніх компонентів самостійного вибору студента загальної підготовки, а також надати здобувачам можливість більшого вибору фахових дисциплін. Також в освітній програмі передбачено вибір атестації здобувачів відповідно до Стандарту вищої освіти: підготовка бакалаврської роботи або підготовка до комплексного екзамену зі спеціальності. Зустріч зі здобувачами (Андрій Заставний, Анастасія Гулієва) продемонструвала, що здобувачі обізнані із процедурою вільного вибору, яка реалізується у Коледжі.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти у Коледжі регламентується «Положення про практичну підготовку студентів Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу» (<https://bit.ly/3wVbKO1>). Зміст ОП та навчальний план передбачають протягом всього періоду навчання два види практик: навчальний тренінг з фахом (6 кредитів ЄКТС) і виробничу практику (9 кредитів ЄКТС). Загальний обсяг практик становить 15 кредитів ЄКТС (6,25 % від загального обсягу ОП). Проходження навчального тренінгу та виробничої практики спрямоване на забезпечення досягнення 11 програмних результатів навчання: ПР06, ПР07, ПР11-ПР16, ПР21-ПР23 (наприклад, ПР 06. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності; ПР 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, ПР 14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку, ПР 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів), які обґрунтовано розкривають зміст практичної підготовки. На підставі

двосторонніх договорів з підприємствами регіону передбачено можливість проходження практик і сформовано перелік баз практик. Серед баз практик - провідні підприємства регіону: Кам'янець-Подільське колективне швейне підприємство, ТОВ «Кам'янець-Подільський птахокмбінат», ТОВ «Український кристал» м. Кам'янець – Подільський, ПП «СІРІУС» та інші (<https://bit.ly/3wEzHUO>). Під час зустрічі зі здобувачами, а також представниками роботодавців було зроблено висновок, що Коледж має налагоджену співпрацю з роботодавцями щодо забезпечення отримання здобувачами практичної підготовки за освітньою програмою. Однак, враховуючи те, що навчальний тренінг було введено в ОП в 2020 році і його проходження передбачається у 7 семестрі, підготовка за даним видом практики на момент проведення експертизи не здійснювалася. Відповідно, проведення виробничої практики, яка згідно навчального плану передбачена у 8 семестрі, на момент проведення експертизи також не здійснювалося, оскільки передбачена графіком навчального процесу на 2020/2021 навчальний рік для здобувачів вищої освіти денної форми навчання у травні – червні 2021 року (<https://bit.ly/3s4GSSI>). Отже, обсяг практичної підготовки здобувачів вищої освіти, отримані ними під час практик компетентності є корисними в їхній подальшій професійній діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз ОП і відповідного навчального плану продемонстрував, що освітні компоненти надають можливість здобувачам вищої освіти набуття соціальних навичок. Виходячи з того, що однієї із цілей ОП є розвиток інклюзивної освіти і надання можливостей отримання освіти особам з різними особливими потребами, ряд освітніх компонент спрямовано на її досягнення (ЗП 6 “Безпека життєдіяльності та охорона праці в умовах інклюзії”, ЗП 10 “Соціологія і соціальна інклюзія”). Розвитку загальних компетенцій, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 051 – Економіка (здатність до спілкування державною та іноземними мовами, до міжособистої взаємодії, діяти соціально та свідомо, використання інформаційно-комунікаційних технологій тощо), забезпечуються при викладанні ЗП 01 “Українська мова (за професійним спрямуванням)”, ЗП 02 “Іноземна мова (за професійним спрямуванням)”, ЗП 03 “Інформатика і комп’ютерні мережі”, ЗП 04 “Філософія”, ЗП 05 “Правознавство”, ЗП 07 “Історія української державності та культури”. Розвитку соціальних навичок (soft skills) сприяє організація освітнього процесу. При проведенні зустрічі із адміністрацією, гарантом і здобувачами вищої освіти, було з’ясовано, що за ОП навчаються не лише особи з особливими потребами, але і здобувачі без нозологій. Усі здобувачі навчаються в спільних академічних групах. Такий підхід до організації освітнього процесу наочно сприяє підвищенню соціальної відповідальності, міжособистої взаємодії та розвитку безбар’єрності в суспільстві.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Станом на момент проведення акредитаційної експертизи професійний стандарт за спеціальністю 051 - Економіка відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз фактичного навантаження та обсягу ОП продемонстрував, що загальний бюджет часу складає 240 кредитів ЄКТС (7200 годин), з яких обсяг аудиторних занять становить 3459 годин, що становить 48,4 % від загального обсягу. Кількість годин, виділених на самостійну роботу здобувачів становить 3741 годину (51,96 %). Кількість кредитів рівномірно розподілено за навчальними семестрами (21-28 кредитів ЄКТС), що не перевищує граничне допустиме навантаження в семестрі – 30 кредитів. Тижневе аудиторне навантаження для здобувача за очною формою навчання становить від 20-28 годин на тиждень. Розклад занять доступний в системі MOODLE за посиланням (<https://bit.ly/3uwPO4J>). Згідно Положення “Про організацію освітнього процесу в Подільському спеціальному навчально-реабілітаційному соціально-економічному коледжі” (<https://bit.ly/3t053mu>) максимальна кількість контактних годин на один кредит становить переважно, 16 годин. Решта часу відводиться на самостійну роботу здобувачів вищої освіти. Самостійна робота регламентується Положенням про самостійну навчальну роботу студентів (самостійне опрацювання навчального матеріалу) Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу (<https://bit.ly/3t2WCqC>). Положення визначає форми, види, зміст, вимоги до матеріально-технічного забезпечення, організацію та контроль, навчально-методичне забезпечення самостійної роботи. Самостійна робота здобувачів вищої освіти підтримується навчально-методичними забезпеченням, яке доступне в бібліотеці Коледжу і на кафедрі фінансів і економіки, а також у дистанційних курсах у віртуальному освітньому середовищі MOODLE, роботу якого, наповнення дистанційних курсів, розклад занять, розміщення посилань на заняття, що здійснюються в режимі он-лайн, було продемонстровано гарантом освітньої програми під час огляду матеріально-технічної бази. Під час зустрічі із здобувачами експертна група з’ясувала, що здобувачі мають можливість довести свої пропозиції щодо завантаженості різними видами навчальної роботи при усному опитуванні викладачами або через органи студентського самоврядування, проте таке питання бажано врахувати при проведенні регулярного опитування здобувачів вищої освіти.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Під час проведення акредитаційної експертизи, експертною групою з'ясовано, що підготовка здобувачів за дуальною формою освіти не здійснюється, але Коледж має розроблену нормативну базу (Положення про порядок організації та проведення дуального навчання, протокол Вченої ради №4 від 27.12.2019 р., <https://bit.ly/3fTt9LK>) і роботодавці під час проведеної зустрічі виявили наміри підтримати впровадження такої форми навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

До сильних сторін ОП слід віднести логічну і обґрунтовану структуру освітньої програми; наявність значної сформованої бази практик і залучення роботодавців до практичної підготовки здобувачів вищої освіти, а також активну підтримку з їх боку співпраці щодо набуття здобувачами вищої освіти практичного досвіду; сформований механізм забезпечення самостійної роботи здобувачів на основі віртуального освітнього середовища MOODLE; забезпечення і спрямованість ОП на формування соціальних навичок (soft skills) в рамках розвитку інклюзивної освіти і безбар'єрності в суспільстві.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: перевантаження окремих освітніх компонентів програмними результатами навчання, що викликає сумніви щодо їх досягнення у розрізі певних компонентів. Обмеження формування індивідуальної освітньої траєкторії вибором із двох навчальних дисциплін (загальна підготовка) і двох блоків фахового спрямування, а також відсутність можливості вибору освітніх компонентів з інших освітніх програм, що реалізуються в Коледжі. В якості рекомендацій щодо удосконалення слід визначити: подальше удосконалення структури і логіки навчання, зокрема в тому, що стосується розподілу програмних результатів навчання та їх забезпечення освітніми компонентами; подальше доопрацювання і розширення можливостей формування здобувачами вищої освіти індивідуальної освітньої траєкторії і варіантів, що пропонуються для вільного вибору здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП має значний рівень узгодженості за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.5, 2.6 і 2.8 (логічна та обґрунтована структура ОП, можливість формування соціальних навичок (soft skills) в рамках розвитку інклюзивної освіти, сформований і розвинений механізм співпраці з роботодавцями з питання практичної підготовки, активна підтримка роботодавцями ініціатив Коледжу, ґрунтовне забезпечення самостійної роботи здобувачів) та достатньо високою мірою узгоджена за підкритеріями 2.2 і 2.4 (проте розподіл програмних результатів навчання потребують подальшого удосконалення, зокрема в аспекті забезпечення їх освітніми компонентами. Якщо в цілому досягнення заявлених програмних результатів навчання за даною освітньою програмою є можливим і не викликає сумнівів, то визначення можливості їх досягнення у розрізі окремих навчальних дисциплін потребує доопрацювання. Подальшого доопрацювання потребує забезпечення і розширення можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти за рахунок надання більшого переліку дисциплін загальної підготовки і вибору із інших ОП, що реалізуються в Коледжі). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів і доказів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за програмою "Економіка" першого (бакалаврського) рівня загалом відповідає Критерію 2 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП «Економіка» у Коледжі оприлюднені у вільному доступі на офіційному веб-сайті (<https://bit.ly/zfQU2Qt>). Вони відповідають чинними законодавчим вимогам, є чіткими та зрозумілими, не містять жодних дискримінаційних положень та відображають: загальні положення щодо прийому на навчання для здобуття вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем; перелік осіб, що можуть претендувати на участь у конкурсі та зарахування на навчання; джерела фінансування навчання у закладі; обсяги прийому й державного (регіонального) замовлення; терміни прийняття заяв щодо вступу, здійснення конкурсного відбору та зарахування до числа здобувачів вищої освіти; процедури прийому заяв та інших необхідних документів від абітурієнтів; особливості організації та проведення конкурсного відбору; спеціальні умови участі у конкурсному відборі для окремих категорій абітурієнтів; порядок формування рейтингових списків вступників та рекомендації їх до зарахування; умови реалізації права абітурієнтів щодо обрання місця навчання; порядок коригування списку осіб, що рекомендовані до зарахування; процедури переведення на вакантні місця державного (регіонального) замовлення здобувачів; порядок формування та оприлюднення наказів про зарахування, проведення додаткового конкурсу; напрями забезпечення відкритості та прозорості під час проведення приймальної кампанії тощо. Крім того, враховуючи специфіку функціонування даного освітнього закладу (спеціальна навчально-реабілітаційна діяльність), у чинних Правилах прийому відображено напрями навчально-реабілітаційного супроводу для здобувачів з особливими потребами (студентів-візочників, студентів-інвалідів та ін.), включаючи засоби щодо їх фізичної реабілітації та корекції здоров'я. Також, веб-сайт Коледжу містить низку корисних посилань для майбутніх абітурієнтів, які в чіткій та зрозумілій формі дозволяють отримати відповіді на найбільш нагальні та поширені питання, зокрема, Пам'ятку вступнику (<https://bit.ly/3mqpFBU>), рейтинговий список вступників (<https://bit.ly/3muFGqr>), Положення про приймальну комісію (<https://bit.ly/3wBbiL>), список осіб, рекомендованих до зарахування, вартість навчання, рішення приймальної комісії, програми вступних випробувань та співбесід та багато іншої корисної інформації (<https://bit.ly/zfQxSOz>). В процесі роботи у фокус-групах ЕГ отримала можливість упевнитися у відсутності жодних нарікань на доступність, чіткість та зрозумілість процедур прийому на навчання як з боку здобувачів вищої освіти, так і будь-яких інших учасників освітнього процесу.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на навчання до Коледжу на базі повної загальної середньої освіти відбувається на основі отриманих балів ЗНО. Чинними Правилами прийому (https://posek.km.ua/wp-content/uploads/2021/02/Pravyly_pryjomu_2021-1.pdf) передбачено також можливість зарахування за результатами співбесіди, квотами 1, 2, 4 на місця державного чи регіонального замовлення, квотою-3 на місця регіонального замовлення, переведення на вакантні місця державного чи регіонального замовлення. В процесі співбесід ЕГ було встановлено, що досить значна частка здобувачів у Коледжі продовжує навчання у тому ж навчальному закладі для отримання освітнього рівня бакалавра після одержання диплому молодшого спеціаліста. При цьому, вони складають як передбачені чинними законодавством предмети ЗНО, так і відповідні фахові вступні випробування. Програми вступних випробувань та співбесід розміщено у вільному доступі на сайті закладу (<https://bit.ly/3uwuUTH>). Зазначені програми відображають форму проведення вступних випробувань, перелік тем і питань для підготовки, критерії оцінювання знань, список рекомендованої літератури. Ознайомлення ЕГ з програмами фахових вступних випробувань надало можливість упевнитися, що в них враховано особливості ОП «Економіка». Напр., програма для проведення фахового вступного випробування з економіки для абітурієнтів на основі ОКР Молодший спеціаліст для здобуття освітнього рівня бакалавра від 26.03.2021 р. містить питання для підготовки, пов'язані з основами економічної теорії, розвитком економічних систем, теорією грошового обігу, ціноутворенням, підприємницькою діяльністю, розвитком ринку праці тощо (<https://bit.ly/39RljhY>).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, у Коледжі регламентується «Положенням про порядок визначення академічної різниці, її складання та перезарахування (зарахування) навчальних дисциплін (Протокол Вченої ради №25 від 24.04.2019 р., <https://bit.ly/3mGH2i5>). Дія зазначеного Положення розповсюджується на осіб, які переводяться з інших освітніх закладів, поновлюються на навчання, виходять на навчання після академічної відпустки, вступають на базі ОКР Молодший спеціаліст для здобуття освітнього рівня бакалавра, отримують другу вищу освіту, беруть участь у програмах академічної мобільності тощо. Кількість форм контролю з дисциплін академічної різниці не повинна перевищувати 10, а здобувач повинен її скласти в ході настановчої сесії (не пізніше кінця наступної сесії). Крім того, процес визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, також унормовується «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність» (Протокол Вченої ради №4 від 27.12.2019 р., <https://bit.ly/3wzLqUB>), яким визначено процедури внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності учасниками освітнього процесу. Необхідно відзначити, що переважна більшість здобувачів, які навчаються у Коледжі для здобуття ОКР Молодший спеціаліст після одержання диплома продовжують навчання у цьому ж закладі для отримання освітнього рівня бакалавра. Це обумовлено специфікою діяльності Коледжу, оскільки вона забезпечує комплексні умови для навчання й реабілітації осіб з особливими потребами (маючи для цього розвинену спеціалізовану інфраструктуру), а близько 70% здобувачів належать саме до цієї категорії. Під час роботи у фокус-групі ЕГ було встановлено, що здобувачі вищої освіти за ОП добре ознайомлені із діючими процедурами складання академічної різниці.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, у Коледжі регламентується «Положенням про порядок визначення академічної різниці, її складання та перезарахування (зарахування) навчальних дисциплін» (Протокол Вченої ради №25 від 24.04.2019 р., <https://bit.ly/3mGH2i5>). Згідно з Положенням, право на визнання результатів знань, здобутих за програмами неформальної освіти, здобувачі мають у разі наявності відповідних підтверджуючих документів (сертифікатів, свідоцтв тощо). Зазначену інформацію підтвердили також здобувачі вищої освіти за ОП під час роботи у фокус-групі, а також вони засвідчили свою обізнаність із існуючими процедурами. Також мали місце випадки фактичного зарахування таких результатів. Напр., здобувач Решетюк О.С. відзначив, що нещодавно він брав участь у польському проекті «Крок вперед» та в результаті йому було перезараховано декілька кредитів з навчальної дисципліни «Основи психології». Разом з тим, у подальшому закладу може бути рекомендовано активізувати діяльність щодо заохочення здобувачів до участі у неформальній освіті (включаючи міжнародні проекти) із подальшим зарахуванням її результатів.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Чіткість та зрозумілість правил прийому на навчання, розміщення цих правил, програм фахових вступних випробувань та іншої корисної для абітурієнтів інформації у вільному доступі на сайті Коледжу. Урахування особливостей ОП «Економіка» у програмах фахових вступних випробувань. Наявність унормованих процедур визнання результатів, отриманих під час навчання в інших ЗВО та у неформальній освіті, обізнаність здобувачів вищої освіти із цими процедурами. Наявність прикладів зарахування результатів навчання, отриманих в процесі неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: недостатній рівень активності здобувачів за ОП щодо участі в програмах неформального навчання. Рекомендації: активізувати діяльність щодо заохочення здобувачів до участі у неформальній освіті (включаючи міжнародні проекти) із подальшим зарахуванням її результатів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості за підкритеріями 3.1, 3.2, 3.3 (зважаючи на чіткість та зрозумілість правил прийому на навчання, їх розміщення у вільному доступі, врахування особливостей ОП при складанні програм фахових вступних випробувань, наявність унормованих процедур визнання результатів навчання, отриманих під час неформальної освіти та в інших ЗВО, обізнаність здобувачів із цими процедурами) та достатньо високою мірою узгоджена за підкритерієм 3.4 (зважаючи на доцільність активізації участі здобувачів у програмах неформальної освіти). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 3 з недоліком, що не є суттєвим.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Аналіз ОП, відповідного навчального плану за даною програмою, силабусів дозволив визначити, що форми і методи навчання в цілому сприяють досягненню заявлених програмних результатів навчання і відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи. Організація освітнього процесу регламентується

Положення “Про організацію освітнього процесу в Подільському спеціальному навчально-реабілітаційному соціально-економічному коледжі” (<https://bit.ly/39TnxO1>) і здійснюється за такими формами навчання: навчальні заняття (лекції, практичні заняття, семінарські заняття, лабораторні заняття, індивідуальне навчальне заняття, консультація), самостійна робота (самостійне опанування освітніх компонентів, індивідуальне завдання, у т. ч. курсове та дипломне проектування), практична підготовка (виробничі практики), контрольні заходи (іспит, залік, диференційований залік, вхідні та підсумкові контрольні роботи, захист курсових і кваліфікаційних/дипломних робіт тощо), які сприяють досягненню програмних результатів навчання. Здобувачі вищої освіти мають вільний доступ до інформації щодо ОП та її обговорення (<https://bit.ly/3mtS6P6>). Основні підходи до викладання і навчання зазначені у Положення «Про організацію освітнього процесу» і визначені у робочих програмах дисциплін. Під час зустрічі експертної групи з викладацьким складом було з’ясовано, що для забезпечення особливих освітніх потреб здобувачів вищої освіти активно застосовується практика проведення індивідуальних навчальних занять. Серед методів навчання також активно застосовуються бінарні, інтегровані (універсальні) методи, зокрема на офіційному сайті міститься інформація про проведення бінарних занять для здобувачів, що навчаються за даною ОП: 27.02.2021 року відкрите бінарне заняття з дисципліни «Організація і планування виробництва», запрошений лектор – головний економіст ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» м.Тернопіль – Олександр Квасовський (<https://bit.ly/3urke8W>). 11.03.2021 р. відкрите бінарне заняття з навчальних дисциплін «Планування та організація діяльності підприємства» і «Економіка та нормування праці» (<https://bit.ly/3sYD9qJ>). Спількування зі здобувачами даної ОП під час проведеної зустрічі виявило, що методи навчання і викладання відповідають заявленим цілям ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання міститься на офіційному сайті Коледжу. Здобувачі вищої освіти мають вільний доступ до змісту ОП, переліку освітніх компонентів і форм контролю (<https://bit.ly/31RDLmp>), також силабусів навчальних дисциплін (<https://bit.ly/3fQXn2g>). Оцінювання знань здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень студентів першого (бакалаврського) рівня Подільському спеціальному навчально-реабілітаційному соціально-економічному коледжі (<https://bit.ly/2R7Pg6U>). Але необхідно визначити, що Положення регламентує процедуру формування поточних оцінок, рейтингових оцінок за змістовими модулями, рейтингової оцінки з навчальної дисципліни, але не визначає, за якими саме критеріями відбувається оцінювання. У силабусах навчальних дисциплін критерії оцінювання також не представлені. Критерії оцінювання визначені у робочих програмах навчальних дисциплін, які у друкованому вигляді зберігаються на кафедрі, також критерії оцінювання викладачі представляють у відповідних курсах дистанційного навчання в системі MOODLE. Під час зустрічей із здобувачами вищої освіти та викладачами експертна група з’ясувала, що на перших заняттях відбувається інформування щодо мети, змісту, критеріїв оцінювання та проведення контрольних заходів. Аналогічна інформація представляється викладачами у відповідних курсах дистанційного навчання в системі MOODLE. В цілому можна відзначити, що здобувачі проінформовані щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, а також обізнані із змістом, порядком та критеріями оцінювання у межах окремих навчальних дисциплін.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час реалізації ОП відбувається поєднання навчання і досліджень як в освітніх компонентах, так і методах навчання. Залучення здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності відбувається шляхом їх участі у міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях (наприклад, 12.11.2020 року відбулася Міжнародна наукова студентська конференція «Молодь і науковий прогрес у соціально-економічному та освітньому просторі» (<https://bit.ly/3wAzG43>), в якій брали участь здобувачі, що навчаються за ОП). Основи розуміння дослідницької та наукової роботи розкриваються в освітньому компоненті ЗП оз «Основи наукових досліджень», при виконанні курсових робіт з макроекономіки та економіки підприємства. На розвиток дослідницьких методів навчання впливає участь здобувачів вищої освіти у роботі наукових гуртків «Економічні студії» (<https://bit.ly/31VCWZC>) і «PR-менеджмент та SMM-маркетинг» (<https://bit.ly/39QgcPb>). Під час зустрічей із здобувачами вищої освіти і представниками органів студентського самоврядування, експертна група була поінформована щодо заходів, які проводилися останнім часом і які саме дослідницькі методи було застосовані. В подальшому при реалізації ОП бажано звернути увагу на системне і комплексне залучення здобувачів до науково-дослідницької роботи, реалізацію спільних зі здобувачами наукових проектів, залучення здобувачів до наукових досліджень кафедр.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Процедура моніторингу та оновлення ОП та її компонентів регламентується Положенням про освітні програми Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу (<https://bit.ly/321beup>), розділ 6. «Порядок реалізації, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми» та Положення «Про

навчально-методичний комплекс дисципліни в Подільському спеціальному навчально-реабілітаційному соціально-економічному коледжі (<https://bit.ly/3fPBSi8>). Підставою для оновлення ОП є ініціатива і пропозиції гаранта, викладачів, що працюють за даною програмою, результати оцінювання якості освіти, об'єктивні зміни ресурсного та кадрового забезпечення освітньої програми. ОП може оновлюватися в частині усіх компонент, крім місії (цілей) і програмних результатів навчання. Викладачі, які забезпечують освітній процес за даною ОП, оновлюють зміст освітніх компонентів з урахуванням рекомендацій роботодавців та пропозицій здобувачів вищої освіти. В 2020 році в ОП за пропозицією роботодавців введено як обов'язковий компонент «Навчальний тренінг за фахом». Викладачі, що працюють за даною ОП проводили науково-дослідну роботу за темою «Оптимізація фінансово - господарської діяльності підприємства в умовах економічних трансформацій» за замовленням ТОВ «Кам'янець-Подільський птахокмбінат» (<https://bit.ly/3ms55AS>). Як було з'ясовано під час зустрічей із роботодавцями та викладачами, результати даного дослідження використані при оновленні освітніх компонентів ОП. Також викладачі регулярно оновлюють зміст освітніх компонентів за результатами власних наукових досліджень.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Під час проведення експертизи, було з'ясовано, що в Коледжі здійснюються певні кроки щодо формування власної інституційної політики і реалізації стратегії інтернаціоналізації. Коледж має угоди про розвиток академічної співпраці з Державним східноєвропейським університетом м. Перемишль (Польща) (<https://bit.ly/3fQX1sj>) і Університетом економіки м. Бидгощ (Польща) (<https://bit.ly/3cYVleE>). Значна увага приділяється обміну досвідом, проходженням стажування викладачів, спільним науковим заходам. Наприклад, в рамках співпраці з Університетом економіки м. Бидгощ (Польща) 27.10.2020 року було проведено міжнародний он-лайн диспут «Фінансова інтеграція – економічні передумови і наслідки» (<https://bit.ly/2Q5SQhz>). Спільно з Тернопільським національним економічним університетом у Коледжі, починаючи з жовтня 2020 року, реалізується проект «Економічні аспекти міжнародного стайлінгу: українсько-африканський контекст» (<https://bit.ly/2PBlK9u>). Під час проведеної зустрічі із представниками студентського самоврядування здобувачами вищої освіти було акцентовано увагу на даному заході. 09.02.2020 представники Коледжу (Марина Волощук) долучилась до участі у Міжнародному телемісті в рамках проекту Жана Моне «Реалізація проектів напряму ім. Жана Моне Програми Еразмус+ в Казахстані та Україні: обмін досвідом та перспективи співпраці» (<https://bit.ly/3soEJHv>). Питання інтернаціоналізації діяльності, поряд із становленням наукової співпраці та освітньої діяльності, освітніх послуг, стосуються активного розвитку інклюзивної освіти (04.03.2021 Міжнародний круглий стіл «Інклюзивна освіта та реабілітація: партнерство, стратегії, методики (українські та європейські виміри)» (<https://bit.ly/3t5oLuc>). В подальшому при удосконаленні ОП бажано звернути увагу на більш активне залучення здобувачів вищої освіти до процесів інтернаціоналізації, участі у міжнародних проектах та програмах, програмах міжнародної мобільності.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

До сильних сторін ОП слід віднести наявність інституційного забезпечення і формування власної стратегії інтернаціоналізації діяльності, створення механізму міжнародної співпраці з питань інклюзії і розвитку міжнародної мобільності здобувачів з особливими потребами, а також необхідно виділити значний науковий потенціал науково-викладацького складу і активну участь міжнародних заходах, застосування комплексних методів навчання і залучення провідних фахівців-практиків регіону до проведення спільних навчальних занять.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: відсутність на момент проведення експертизи комплексних наукових програм і проектів із залученням здобувачів вищої освіти, спільних наукових проектів викладачів і здобувачів, які б мали практичне значення для регіону і галузі, наявність механізму забезпечення міжнародної мобільності здобувачів в сфері дослідницької і наукової роботи на етапі формування. В якості рекомендацій щодо удосконалення слід визначити, подальше залучення здобувачів вищої освіти до наукових розробок і наукових досліджень кафедр, створення комплексних дослідницьких програм і проектів із залученням здобувачів, а також створення інституційного механізму підтримки наукової роботи здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП має значний рівень узгодженості за підкритеріями 4.1, 4.2, 4.4 (формування власної стратегії інтернаціоналізації діяльності, наявність міжнародної співпраці з питань інклюзії і розвитку міжнародної мобільності здобувачів з особливими потребами, значний науковий потенціал науково-викладацького складу, застосування методів навчання, які враховують різноманітні особливі потреби здобувачів із нозологіями, залучення провідних фахівців-практиків до проведення спільних навчальних занять) та достатньо високою мірою узгоджена за підкритеріями 4.3 і 4.5 (проте участь здобувачів вищої освіти у науковій роботі відбувається на рівні залучення до певних заходів (участь у міжнародних конференціях, окремих наукових заходах Коледжу, роботі у наукових гуртках), цілісна комплексна система реалізації науково-дослідницької роботи здобувачів вищої освіти, долучення їх до досліджень за замовленням стейкхолдерів, створення механізму забезпечення міжнародної мобільності здобувачів і розширення її можливостей на даний момент знаходиться на етапі формування і потребує подальшого розвитку). Однак, застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів і доказів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за програмою "Економіка" першого (бакалаврського) рівня загалом відповідає Критерію 4 з невеликими, що не є суттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Критерії оцінювання освітніх компонентів зазначені в Положенні про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень студентів першого (бакалаврського) рівня (<https://cutt.ly/ЕсKvCqH>). Згідно цього Положення в закладі функціонує власна система оцінювання замість накопичувальної системи. Таке рішення було прийнято у зв'язку зі специфікою освітньої діяльності коледжу, яка спрямована на навчання здобувачів з особливими потребами. Система оцінювання побудована таким чином, що кожна поточна оцінка визначається по шкалі від 0 до 100. В РНП є детально прописані критерії оцінювання для отримання тієї чи іншої оцінки. Проте, в силабусах дані критерії не представлено. У силабусах розміщено посилання на документи, які регулюють систему оцінювання. Згідно Положення про систему оцінювання викладання навчальної дисципліни має бути поділене на модулі (не більше трьох). Між модулями розподіляється співвідношення таким чином, щоб у випадку заліку їх сума = 100%, а у випадку іспиту = 60%, оскільки 40% має відводитись на іспит. Вагові коефіцієнти наведені у РНП та силабусах. Загальна оцінка за усі модулі, крім останнього, дорівнює оцінці за підсумкову роботу по цьому модулю, загальна оцінка за останній дорівнює середньому значенню усіх поточних оцінок за усі модулі. Також, згідно цього положення, якщо студент набрав високі бали за модулі, оцінку за іспит він може отримати автоматично. Вона розраховується як середньоарифметична оцінка усіх модулів. Опрацьовуючи зазначені документи, експертна група визначила, що певні положення є дещо складними для розуміння та потребують додаткового пояснення НПП. Однак, здобувачі вищої освіти в ній орієнтуються. Студентів ознайомлюють із системою оцінювання на початку вивчення дисципліни. У коледжі, крім поточного оцінювання, практикується рубіжний контроль. Це комплексна контрольна робота з конкретної дисципліни, яка проводиться для виявлення матеріалу, з яким у студентів виникають труднощі. Вона може бути зарахована студенту як поточна оцінка. Це регулюється Положенням про організацію рубіжного контролю (рубіжної атестації) навчальних досягнень студентів (<https://cutt.ly/VсKРх3H>). Проте, у зв'язку з карантинном, рубіжний контроль тимчасово не проводиться. Загалом система оцінювання дозволяє здобувачам вищої освіти досягнути визначених програмних результатів навчання. Під час роботи у фокус-групах здобувачі вищої освіти, НПП, представники структурних підрозділів підтвердили свою обізнаність із формами контрольних заходів та критеріями оцінювання. Гарант ОП засвідчив, що наявність власної системи оцінювання є обґрунтованою, зважаючи на специфіку контингенту здобувачів (значна кількість осіб з особливими потребами).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

У ЗВО передбачений можливий вибір між випусковою кваліфікаційною роботою та комплексним фаховим іспитом. Обидві форми відповідають Стандарту вищої освіти. Це регулюється Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії (<https://cutt.ly/НсKLMbE>). У положенні є пункт про те, що випускову роботу виконують переважно студенти, які отримали з усіх освітніх компонентів А», «В», «С». Такий пункт викликав у експертної групи запитання, чи не створює це нерівні умови при атестаційному оцінюванні. ЗВО аргументує надання можливості вибору особливими освітніми потребами своїх здобувачів.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Відповідно до Положення про рейтингову систему оцінювання (<https://cutt.ly/ЕсКvCqН>) в закладі на бакалаврському рівні є три форми контролю: поточний контроль, модульний контроль, підсумковий контроль. Модульний контроль проводиться за допомогою інформаційних технологій чи у письмовій формі. Як виняток, може бути письмово-усна форма на підставі рішення заступника з навчальної роботи або завідувача навчального відділу за поданням кафедри. Для проведення модульного контролю формуються варіанти контрольних завдань, які повинні бути рівнозначними за складністю. Структура завдань, система та критерії оцінювання результатів їх виконання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни та доводяться до відома студентів на початку семестру. Для підсумкової атестації формується екзаменаційна комісія (Положення про атестацію здобувачів вищої освіти <https://cutt.ly/YcLS8bb>). Головою ЕК з кожної спеціальності призначають висококваліфікованого фахівця виробництва або наукового чи науково-педагогічного працівника з відповідної галузі знань, який не є працівником Коледжу. Для проведення усного комплексного кваліфікаційного екзамену та для захисту випускних кваліфікаційних робіт, як правило, формується екзаменаційна група не більше 12 осіб. Програму комплексного кваліфікаційного екзамену та методичні матеріали для виконання випускової кваліфікаційної роботи кафедра доводить до відома здобувачів вищої освіти не пізніше, ніж за два місяці до початку іспиту або захисту. Для написання кваліфікаційної роботи на сайті розміщений “Вишкіл-практикум по підготовці бакалаврських та переддипломних проєктів” (<https://cutt.ly/WcZHjvJ>). В закладі розроблено механізм апеляції при вступних іспитах (<https://cutt.ly/ZcLHsXb>), також існує Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій (<https://cutt.ly/rcLHYyO>), у якому описана чітка процедура реагування на конфліктні ситуації, а також описані заходи, для запобігання їх виникнення. За даною ОП наразі не виникало конфліктних ситуацій. У Положенні про рейтингове оцінювання представлено механізм повторного проходження контрольного заходу. Здобувачі обізнані у процедурах перездачі та ліквідації академічної заборгованості, також добре орієнтуються у процедурах проведення контрольних заходів і вирішення конфліктних ситуацій, що вони підтвердили під час зустрічі з ЕГ.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Забезпечення системи виявлення академічної недоброчесності у випускних кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою заходів із запобігання і виявлення академічної недоброчесності у відповідності до Кодексу академічної доброчесності. Відповідно до Кодексу всі випускні кваліфікаційні роботи здобувачів перевіряються за допомогою спеціальних програмних засобів. Наразі коледж користується бета-версією програми, яка призначена для перевірки робіт на наявність запозичень. Студенти можуть надіслати свою роботу для перевірки через сайт закладу <https://cutt.ly/ncLZyz2>. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності зазначені в Кодексі академічної доброчесності <https://cutt.ly/5cLvc38>. У Кодексі також чітко зазначені механізми притягнення до відповідальності за порушення доброчесності. Студенти володіють знання про види та поняття академічної доброчесності. У ЗВО проводяться різні просвітницькі заходи на тему академічної доброчесності (<https://cutt.ly/9cXh1aS>) та протидії корупції (<https://cutt.ly/ncXjQru>). Також в навчальній дисципліні «Основи наукових досліджень» включені теми, які націлені донести до студентів інформацію стосовно академічної доброчесності. На сайті закладу (<https://cutt.ly/mcXuVQE>) розміщено інформаційні та просвітницькі матеріали, поради щодо написання робіт, роздуми про академічний плагіат, в т.ч. директора закладу та голови студради. За результатами опитування здобувачів у першому семестрі 42% опитуваних знають, що таке академічна доброчесність, а 47% володіють інформацією поверхнево. Більшість опитаних вважають, що для них буде корисним поглиблювати свої знання про академічну доброчесність. 59% здобувачів відповіли, що вони не порушували принципи академічної доброчесності (<https://cutt.ly/gcXaZ5T>). Опитування НПП показало, що 94% із опитуваних дотримуються принципів академічної доброчесності. На запитання “Чи відома Вам процедура звернення у разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності або інформованості про можливість такого порушення в освітній, науковій чи іншій діяльності будь-кого з учасників освітнього процесу?” розподіл відповідей був таким: 62% респондентів відома процедура звернення, 20% - частково володіють даною інформацією та 18% - не володіють інформацією щодо процедури звернення у разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності. 68% респондентів відомо про наслідки порушення академічної доброчесності для НПП, 70% респондентів відомо про використання програмного забезпечення для виявлення запозичень, 96% вважають, що потрібно проводити заходи з популяризації доброчесності (<https://cutt.ly/AcXfuBB>). В цілому, під час роботи у фокус-групах здобувачі, НПП та інші учасники освітнього процесу засвідчили свою орієнтованість на додержання правил академічної доброчесності та неприпустимість їх порушень у будь-якому вигляді. Здобувачі задоволені існуючою системою перевірки своїх письмових робіт на плагіат та активно нею користуються.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Позитивними практиками в контексті критерію 5 є те, що контрольні заходи та система оцінювання враховує особливості здобувачів вищої освіти, здобувачі розуміють критерії оцінювання, механізми складання академічної заборгованості. Студенти обізнані в поняттях академічної доброчесності, для них проводяться різного роду просвітницькі заходи. Заклад впроваджує культуру академічної доброчесності у студентському та викладацькому середовищах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Певні формулювання в нормативних документах щодо системи оцінювання є дещо суперечливими та не до кінця зрозумілими. Рекомендація до покращення: переглянути нормативні документи на предмет більш чіткого формулювання їх положень. Заклад користується пробною версією програмного забезпечення для виявлення запозичень у студентських роботах. Рекомендація до покращення: розглянути можливість придбання ліцензійної програми для перевірки на наявність плагіату.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості з підкритеріями 5.3, 5.4 (зважаючи на документальне унормування, чіткість та зрозумілість правил проведення контрольних заходів та процедур дотримання академічної доброчесності, обізнаність із ними усіх учасників освітнього процесу), достатньо високою мірою узгоджена за підкритерієм 5.2 (зважаючи на відповідність форм атестації здобувачів вимогам стандарту вищої освіти, проте сама процедура обрання однієї із двох передбачених форм потребує уточнення) та достатньою мірою узгоджена за підкритерієм 5.1 (зважаючи на деякі неточності у нормативних документах) Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 5 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час акредитації ЕГ отримала можливість упевнитися у високому професійному рівні викладачів за ОП. Це засвідчує відповідність їх кваліфікації дисциплінам, які вони викладають, наявність відповідної освіти, наукових ступенів та вчених звань, висока активність щодо виконання пунктів Ліцензійних умов, наявність міжнародних стажувань та підвищення кваліфікації. До викладання на ОП залучено викладачів, які мають наукові ступені докторів та кандидатів наук, напр.: Марчак Т.А. (дисц. «Українська мова (за проф. спрямуванням), має диплом канд. наук з укр. мови та літератури 2017 р. та пп. Ліц. умов 1,2,6,10,13,15,16,17); Гуменюк І.В. (пп. Ліц. умов 1,2,3,5,10,12,13,15,16,18); Лаврук О.В. (докт. наук з держ. упр., дисц. «Державне регулювання економіки», пп. Ліц. умов 1,2,3,10,13,15); Стецько М.В. (пп. Ліц. умов 1,2,3,11,13,15,17); Бачинська О.М. (пп. Ліц. умов 2,3,10,14,15); Сушарник Я.А. (дисц. «Економічний аналіз», к.е.н. зі спец. «Економіка та управління підприємствами», пп. Ліц. умов 1,2,3,10,13,15); Лучик В.Є. (д.е.н., проф., дисц. «Оптимізаційні методи та моделі», вища освіта «Математик. Викладач», пп. Ліц. умов 1,2,3,8,9,10,11,13,15,17,18); Вольська А.О. (пп. Ліц. умов 2,3,12,13,15,17); Годнюк І.В. (дисц. «Бухгалтерський облік», к.е.н. зі спец. «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит», пп. Ліц. умов 2,3,10,13,15); Скрипник А.Ю. (д.і.н., дисц. «Історія української державності та культури», пп. Ліц. умов 1,2,3,10,11,13,14,15,16,17); Дудченко В.С. (к.філ.н., дисц. «Філософія», пп. Ліц. умов 2,3,5,13,15) та ін. В цілому, результати аналізу академічної та професійної кваліфікації викладачів за ОП, відповідності їх наукових праць дисциплінам, що ними викладаються (напр., Лаврук О.В. «Сутність поняття державної політики», фазове видання, 2018 р.; Тріпак М.М., Шевчук О.В. «Формування інформаційної компетентності майбутніх економістів в умовах інклюзивного навчання», фахове видання, 2019 р.; Дудченко В.С. «Філософська платформа міжособистісної взаємодії в освітньому процесі», фахове видання, 2020 р.), публікаційна активність у виданнях, що індексуються БД «Scopus» і «Web of Science» (Гуменюк І.Л., Лаврук О.В., Стецько М.В., Сушарник Я.А., Лучик В.Є. та ін.), наявність методичних вказівок та власних підручників і навчальних посібників щодо вивчення дисциплін (напр., Марчак Т.А., Пещанюк Н.О. «Українська мова за професійним спрямуванням»: навч.-метод. посібн., 2021 р.; Стецько М.В. та ін. «Ринок фінансових послуг»: навч. посіб., 2018 р.; Годнюк І.В. та ін. «Бухгалтерський (фінансовий) облік у схемах і таблицях»: навч.-метод. посібн., 2019 р.; Марунчак О.В. та ін. «Охорона праці в галузі»: навч.-метод. посібн., 2019 р.), безпосереднє спілкування під час роботи у фокус-групах дозволяють стверджувати, що усе вищезазначене у комплексі сприяє досягненню визначених ОП цілей та ПРН. У подальшому закладу може бути рекомендовано продовжувати цілеспрямовану політику щодо забезпечення більш чіткої відповідності наукових публікацій НПП профілю навчальних дисциплін.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процес конкурсного добору викладачів за ОП «Економіка» у Коледжі регламентується «Положенням про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад педагогічних та науково-педагогічних працівників Коледжу та укладання з ними контракту» (Протокол Вченої ради від 27.02.2019 р. №24), що наявне у вільному доступі на сайті закладу (<https://bit.ly/3wEsLGS>). Зазначене Положення відповідає чинним вимогам Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту» та визначає: обов'язковість наявності у претендентів на заміщення вакантних посад відповідних наукових ступенів, вчених знань та/або повної вищої освіти; процедуру проведення конкурсного відбору та обрання за конкурсом, перелік документів для участі у конкурсі. Про прозорість процедури конкурсного відбору свідчить обов'язкове розміщення інформації про його проведення на офіційному веб-сайті Коледжу (напр., <https://bit.ly/2PKysm3>) або у ЗМІ (при обранні за конкурсом завідувачів кафедр). Необхідний рівень професіоналізму претендентів на вакантні місця забезпечується шляхом обговорення їх кандидатур на засіданнях кафедр, проведення ними пробних відкритих лекційних чи практичних занять, надання переваг особам з науковими ступенями та вченими званнями, наявністю підвищення кваліфікації за останні п'ять років. В процесі роботи у фокус-групах із НПП та представників відділів ЕГ отримала можливість упевнитися, що вони добре обізнані із існуючими процедурами конкурсного відбору, а самі ці процедури сприяють забезпеченню належного рівня професіоналізму для якісної реалізації ОП. Представники адміністрації Коледжу неодноразово наголошували на своїй чіткій позиції щодо забезпечення прозорості, публічності та якості проведення процедур конкурсного добору НПП. Завідувач навчально-методичного відділу Коледжу Шевчук Н.С. наголосила на важливості врахування відповідності наявних документів про наукові ступені та вищу освіту профілю спеціальності, наявності практичного досвіду, проходження стажувань в процесі конкурсного відбору НПП. Провідний фахівець з кадрів Адамчук О.В. відмітила обов'язковість прийняття колегіального рішення під час заміщення вакантних посад, у якому враховується думка трудового колективу щодо професійних якостей, досвіду, майстерності претендента на вакантну посаду. Позитивною практикою є можливість впливу здобувачів вищої освіти на формування кадрового складу викладачів за ОП шляхом їх участі в анонімних опитуваннях. Відповідно до «Положення про опитування студентів стосовно якості освітньої діяльності» (протокол Вченої ради від 24.04.2019 р. №25, <https://bit.ly/3mhwuyz>), вони оцінюють професійні й особисті якості, рівень методичного й дидактичного забезпечення освітнього процесу, що у подальшому впливає на формування рейтингу НПП, частки отримуваного навантаження, атестацію НПП та продовження з ними трудових договорів на наступний період.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ отримала змогу упевнитися, що Коледж залучає до співпраці роботодавців у різноманітних формах. Діє Рада стейкхолдерів, діяльність якої регламентується відповідним Положенням (Протокол Вченої ради від 20.05.2020 р. №7, <https://bit.ly/3mu3quX>). Кафедрою фінансів та економіки систематично організовується процес спілкування зі стейкхолдерами (напр., 4 лютого 2021 р. відбулася робоча нарада із стейкхолдерами – <https://bit.ly/3rZczwy>, а 15 лютого 2021 р. було проведено робочі зустрічі зі стейкхолдерами – <https://bit.ly/2Q6jtTi>, під час яких вони висловили пропозиції щодо актуалізації практичної підготовки та врахування кадрових потреб малого бізнесу). Роботодавці беруть безпосередню участь у розробленні та оновленні ОП, надають свої відгуки, рецензії та пропозиції. Найбільш активну участь в організації та реалізації освітнього процесу за ОП «Економіка» беруть представники ТОВ «Тріада-МК», ТОВ «МТС-Агромаш», Кам'янець-Подільського міськрайонного товариства інвалідів, ТОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат», Кам'янець-Подільського колективного швейного підприємства, ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» (м. Тернопіль), ДП «Державне управління комплексного забезпечення» при Державній аудиторській службі України, ТОВ «Агросолюшнс», Хмельницької обласної організації профспілки працівників соціальної сфери України, Хмельницького обласного товариства Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організацій інвалідів України», Тернопільського обласного навчально-реабілітаційного центру, з якими ЕГ мала можливість поспілкуватися під час роботи у фокус групі. Найбільш поширені практики співпраці з роботодавцями за ОП включають також: укладання угод про співпрацю та надання баз для проходження практики здобувачами вищої освіти (перелік таких баз для студентів економічного профілю розміщено на сайті Коледжу за посиланням <https://bit.ly/2RfWfLg>), спільне опрацювання питань щодо стажування та подальшого працевлаштування майбутніх випускників, проведення бінарних занять фахівцями-практиками, впровадження дуальної форми освіти тощо. Представник Коледжу, що відповідає за організацію практики і працевлаштування – Місько А.М., здобувачі за ОП наголосили на достатньо широкому переліку форм співпраці із роботодавцями та баз для проходження практичної підготовки, який систематично розширюється. Позитивною практикою слід вважати те, що Коледж, зважаючи на специфіку своєї діяльності (а саме, будучи спеціальним навчально-реабілітаційним закладом), активно співпрацює з установами, які опікуються вирішення проблем осіб з особливими потребами.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Процес залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків та роботодавців у Коледжі фактично відбувається за двома важливими напрямками. Перший напрям включає проведення окремих тематичних занять та різноманітних спільних заходів керівниками та досвідченими фахівцями підприємств, установ та організацій. Поширеною є практика проведення бінарних занять, під час яких викладач пояснює окремі теоретичні аспекти, а залучений фахівець – практичні. Під час роботи у фокус-групі здобувачі вищої освіти навели приклади таких занять,

що проводилися останнім часом, а також відзначили значну їх ефективність. Напр., 27 лютого 2021 р. відбулося відкрите бінарне заняття викладача кафедри фінансів та економіки к.е.н., доц. Вольської А.О. з дисципліни «Організація і планування виробництва» за темою «Планування та його значення в економіці підприємства» за участю запрошеного лектора Квасовського О.Р., головного економіста ТОВ Завод «Ремпобуттехніка» м. Тернополя з використанням платформи Google meet (<https://bit.ly/3wEER2M>). Другим є залучення до викладацької діяльності НПП, що мають досвід практичної роботи у певній галузі. Аналіз портфоліо НПП кафедри фінансів та економіки (<https://bit.ly/3fQKJAj>) та інших кафедр Коледжу, а також спілкування з адміністрацією Коледжу, групою забезпечення та викладачами за ОП «Економіка» засвідчив, що подібний досвід мають, зокрема: Гуменюк І.Л. – на посаді бухгалтера, Вольська А.О. – на посадах в управлінні праці та соціального захисту населення РДА, районного управління юстиції, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, Лаврук Н.А. – на посаді головного спеціаліста відділу пенсійного забезпечення Управління Пенсійного фонду України, Лучик В.Є. – на посадах провідного інженера-програміста та податкового інспектора та ін.). У подальшому закладу може бути рекомендовано залучати до викладання навчальних дисциплін представників роботодавців на постійній основі.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Комплексний аналіз фактів і доказів дозволив ЕГ упевнитися, що система сприяння професійного розвитку викладачів у Коледжі є добре налагодженою та розгалуженою. Її функціонування регламентується «Порядком підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (Протокол Вченої ради від 23.10.2019 р. №2, <https://bit.ly/3cWDYek>), який визначає процедуру, форми, види, тривалість, періодичність та умови підвищення їх кваліфікації. Забезпечення підвищення кваліфікації ПП та НПП виступає однією із ключових засад функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що регламентовано «Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості)» (Протокол Вченої ради від 27.08.2020 р. №10, <https://bit.ly/3dG7OmA>), включаючи дієву систему кар'єрного зростання, оцінювання, мотивації, заохочення, академічної мобільності, підготовки фахівців вищої кваліфікації, міжнародної співпраці та обміну досвідом, оцінки здобувачами професійного рівня НПП. Наслідками виваженої політики закладу у сфері сприяння професійному розвитку викладачів є досягнення ними значних результатів у цій сфері. Напр., останнім часом пройшли міжнародне стажування такі викладачі за ОП: Скрипник А.Ю. та Волощук М.Б. (Польща, м. Бидгощ, 2020/21 рр., тема: «Європейська та польська системи вищої освіти: практика, досвід, інноваційні методи навчання»), Гуменюк І.Л. (Польща, м. Пшеворськ, Вища соціально-економічна школа, 2018 р., тема: «Сучасні методи навчання з економіки на ринку освітніх послуг ЄС») та ін. На сайті закладу розміщено інформацію про існуючі можливості міжнародної співпраці для викладачів (<https://bit.ly/3t3RG4O>), а також, як зазначили під час зустрічей заступник директора з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Гуменюк І.Л. та ініціатор розвитку міжнародної діяльності Коледжу Волощук М.Б., відбувається активне їх інформування за допомогою сучасних інформаційних мереж та каналів зв'язку (Вайбер, Телеграм тощо). Високу активність демонструють викладачі за ОП й стосовно проходження підвищення кваліфікації у межах України як на базі підприємств, установ та організацій, так і ЗВО, яке відбувається переважно набагато частіше, ніж нормативно встановлений термін у п'ять років. Напр., Лаврук О.В. проходив підвищення кваліфікації на базі ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокосмінат» у 2020 р.; Гуменюк І.Л. – на базі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2019 р.), Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (2019 р.), Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (2020 р.); Бачинська М.В. – стажування на базі Західноукраїнського національного університету (2020/21 рр.); Тимків А.О. – на базі ПАТ «Діамант-банк» (2017 р.), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (2021 р.) тощо.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності на рівні Коледжі за допомогою як матеріальних, так і нематеріальних методів організовано на високому рівні. Внутрішньою нормативною базою для його здійснення слугують наступні документи: 1) Статут Коледжу (<https://bit.ly/3wxBrz7>), яким констатовано можливість встановлення адміністрацією закладу порядку надання та розмірів доплат, премій, надбавок і заохочень для працівників закладу; 2) Колективний договір між адміністрацією та профспілковим комітетом (<https://bit.ly/2OvLoNN>), яким визначено обов'язок адміністрації щодо сприяння підвищенню професійного рівня членів трудового колективу та розміри доплат і надбавок до тарифних ставок і посадових окладів працівників; 3) Концепція розвитку Коледжу на 2020-2030 роки (<https://bit.ly/31YysBD>), що містить у складі пріоритетних (стратегічних) цілей розвитку поліпшення якості підготовки й підвищення кваліфікації НПП; 4) Положення про преміювання та матеріальну допомогу працівникам (<https://bit.ly/3uwMTJf>), яке визначає головні критерії оцінки праці НПП при преміювання (напр., організація наукових, навчальних та інших заходів, впровадження інноваційних технологій та методів навчання, участь у розвитку творчого потенціалу молоді, підготовка студентів до олімпіад, виставок, конкурсів, підготовка монографій, посібників, навчальних підручників, наукових праць тощо); 5) Положення про надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам (<https://bit.ly/2Q9wSde>), яке визначає граничний розмір такої допомоги в обсязі одного посадового окладу за виконання своїх обов'язків на зразковому рівні; 6) Наказ директора Коледжу «Про введення в дію методики розрахунку терміну заключення контракту з науково-педагогічними (педагогічними) працівниками» (<https://bit.ly/39V2z10>), яким встановлено критерії термінів підписання контракту (від 1 до 5 років) залежно від кількості отриманих балів за різними видами активності (напр., видання фахових та міжнародних статей, навчальних посібників, підручників, монографій,

отримання сертифікатів на знання іноземної мови на рівні B2, одержання наукових ступенів та вчених звань, проходження міжнародних стажувань, участь у конференціях та ін.). Співбесіда з викладачами за ОП дозволила впевнитися у їх задоволеності існуючою системою стимулювання, при цьому особливо позитивно вони оцінили наявність річної премії (так званої «13 зарплати»), диференціацію у термінах укладання трудових договорів залежно від результатів діяльності, відшкодування публікаційної активності за рахунок одержаних премій тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Високий рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації ОП «Економіка», домінування у складі НПП осіб із науковими ступенями доктора і кандидата наук, вченими званнями професора і доцента. Наявність власних підручників і навчальних посібників з дисциплін, публікацій у БД «Scopus» та «Web of Science». Сприяння прозорості та публічності процесів конкурсного добору викладачів із залученням здобувачів вищої освіти. Налагоджена співпраця з роботодавцями з питань організації та здійснення освітнього процесу шляхом їх участі в удосконаленні ОП, наданні баз практики. Тісна співпраця з установами, що вирішують проблеми осіб з особливими потребами, що підкреслює урахування основної специфіки діяльності закладу. Наявність практики проведення бінарних занять. Наявність міжнародних стажувань викладачів за ОП та висока їх активність щодо підвищення кваліфікації на рівні вітчизняних підприємств, установ та організацій. Застосування широкої системи матеріальних і нематеріальних стимулів щодо розвитку викладацької майстерності, інноваційної та наукової активності НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: не зважаючи на комплексний висновок щодо відповідності НПП профілю навчальних дисциплін за сукупністю ознак (наявність вищої освіти, наукових ступенів і вчених звань тощо), на даний час не всі викладачі за ОП мають наукові публікації, які чітко відповідають профілю навчальних дисциплін, що ними викладаються. Залучення роботодавців до проведення аудиторних занять відбувається періодично, а не на постійній основі. Рекомендації: продовжувати цілеспрямовану політику щодо забезпечення більш чіткої відповідності наукових публікацій НПП профілю навчальних дисциплін. Залучення до викладання навчальних дисциплін представників роботодавців на постійній основі.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості з а підкритеріями 6.2, 6.3, 6.5, 6.6 (зважаючи на прозорість процедур конкурсного добору викладачів, спрямованих на забезпечення високого рівня їх професіоналізму, активну участь роботодавців в освітньому процесі, активну політику закладу щодо сприяння професійному розвитку викладачів та стимулювання їх за допомогою матеріальних і нематеріальних засобів) та достатньо високою мірою узгоджена за підкритеріями 6.1 (зважаючи на доцільність більш чіткої відповідності наукових праць дисциплінам, що викладаються) та 6.4 (участь представників роботодавців у проведенні аудиторних занять за ОП не є системною). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові ресурси закладу є достатніми для забезпечення досягнення цілей та програмних результатів навчання за ОП. Це підтверджується річними фінансовими звітами, які розміщено у відкритому доступі (<https://bit.ly/3x8ePFp>). Також під час зустрічей із здобувачами вищої освіти, викладацьким складом і представниками структурних підрозділів, учасниками зустрічей підкреслювався постійний розвиток матеріально-технічної бази, що неможливо без належного фінансування. Матеріально-технічна база, яка забезпечує освітній процес, представлена на високому рівні. На сайті закладу є опублікований звіт директора за останні 5 років (<https://bit.ly/3x8ePFp>), у якому йдеться

також про розвиток матеріально-технічної бази. Значна частина аудиторного фонду оснащена мультимедійними проекторами, також в наявності є переносні проектори. В декількох аудиторіях встановлено камери для запису занять, які потребують більш детального пояснення певних тем освітніх компонентів в період дистанційного навчання. Зокрема, здобувачі вищої освіти зазначили, що такі записи покращили рівень розуміння матеріалу із освітніх компонентів, в яких є складні розрахунки. Експертна група пересвідчилась у тому, що всі учасники освітнього процесу можуть без перешкод користуватися наявним матеріально-технічним забезпеченням. Бібліотека має достатню кількість друкованих видань, які необхідні для реалізації ОП. Також бібліотека активно наповнює свій електронний каталог (<https://bit.ly/3urxHNE>). В приміщенні бібліотеки передбачено місця для роботи за комп'ютерами, якими здобувачі можуть користуватися у будь-який час. Студенти активно користуються дистанційною платформою Moodle. Її наповненість була продемонстрована експертній групі під час огляду матеріально-технічної бази. Під час зустрічі із представниками структурних підрозділів головної бухгалтер Лариса Праскова проінформувала щодо заходів з оновлення матеріально-технічної бази, зокрема розвитку спортивної і реабілітаційної бази, придбання побутової техніки для гуртожитків, а також про плани оновлення і фінансування на найближчі роки. В цілях спортивного оздоровлення здобувачів є 2 спортивні зали (ігровий та ЛФК); тренажерні комплекси в приміщенні та на вулиці підлаштовано під людей з особливими потребами; побудовано поле для гри в «Бочче»; басейн, в якому за графіком груп проводяться заняття і оздоровчі процедури. Спортивні зали мають спеціалізоване обладнання, яке використовується з метою реабілітації здобувачів з особливими потребами (<https://bit.ly/3txFHwC>). Також є фізіотерапевтичний та масажний кабінети; 2 диспансери (серед обладнання є кисневий концентратор). На території закладу є їдальня (<https://bit.ly/2P1dyPq>). Ознайомлення з матеріально-технічною базою засвідчило, що вона повністю відповідає освітнім потребам здобувачів, а також надає можливість реабілітації здобувачів вищої освіти із особливими потребами і сприяє їх активній адаптації та розвитку безбар'єрності (<https://bit.ly/3al5QqK>).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Усі інформаційні ресурси закладу (бібліотека, дистанційні платформи) надаються здобувачам вищої освіти і викладачам на безоплатній основі. У Коледжі також створено електронну бібліотеку (<https://bit.ly/3urxHNE>). На безоплатній основі здобувачі і персонал Коледжу мають доступ до всіх об'єктів інфраструктури. Також на безоплатній основі надаються усі наявні реабілітаційні послуги та спеціальне обладнання. Під час зустрічі із здобувачами вищої освіти, представниками студентського самоврядування було зазначено, що здобувачі користуються матеріально-технічною базою на безоплатній основі і не мають ніяких перешкод щодо користування. Необхідно зазначити, що під час огляду матеріально-технічної бази, представник оздоровчо-реабілітаційного управління Ольга Шморгал і представник центру реабілітаційної фізичної культури Ольга Погорєцька, демонструючи можливості щодо реабілітації та оздоровлення здобувачів вищої освіти, неодноразово зазначали, що користування усіма можливостями, що надає матеріально-технічна база, відбувається на безоплатній основі і є частиною програми навчання. Здобувачам із особливими потребами також надається необхідна медична підтримка і супровід (<https://bit.ly/3voOsj6>), яка є невід'ємною частиною їх навчання у Коледжі. Про організацію цілодобової медичної підтримки, надання медичних послуг, організацію швидкого реагування медичного персоналу у разі потреби на зустрічі із представниками структурних підрозділів розповіла представник медичної служби Лейля Пастушина. На зустрічі із представниками адміністрації та групою забезпечення та групою з розробки ОП було зазначено, що з метою забезпечення можливостей додаткового вивчення іноземної мови для здобувачів вищої освіти у Коледжі функціонують безкоштовні курси з англійської мови.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище організовано таким чином, щоб кожному його учаснику було зручно і комфортно (<https://bit.ly/3al5QqK>). Враховуючи специфіку закладу, усі учасники освітнього процесу вміють надавати першу медичну допомогу. Зокрема, під час поселення здобувачів у гуртожитки, враховуються їх нозології. Студентів із однаковими нозологіями або зі складними нозологіями не селять разом, для того, щоб сусіди по кімнаті швидко та оперативно реагували на можливі ускладнення зі здоров'ям. Особливості студентів враховані при системі оцінювання та підготовці викладачами до занять. Система оцінювання розроблена для здобувачів таким чином, щоб їх відсутність на занятті не вплинула на їх загальну оцінку при атестації (оскільки студенти можуть перебувати тривалий час на лікуванні), проте це ні в якій мірі не применшує вимоги до знань студентів. Під час підготовки до занять викладачі враховують особливості групи, у яких проводиться заняття. Наприклад, якщо у групі є студент із вадами зору для нього роздатковий матеріал буде зроблений більшим шрифтом, або, якщо у групі є студент із вадами слуху – запрошується штатний перекладач-дактилолог – Лариса Яворницька (<https://bit.ly/3zxmJES>). У Коледжі є обладнанні 4 спеціалізовані аудиторії для студентів з особливими освітніми потребами. Усі учасники освітнього процесу володіють необхідними знаннями про правила техніки безпеки. Також цьому питанню присвячений окремий розділ на сайті закладу із великою кількістю різної інформації. На коридорах закладу встановлені камери відеонагляду для вчасного надання первинної медичної допомоги у разі потреби. В закладі можна отримати цілодобову першу медичну допомогу (<https://bit.ly/3voOsj6>). Враховуючи, що більшість здобувачів вищої освіти мають особливі освітні потреби, заходи з протипожежної безпеки, навчання персоналу відбувається із врахуванням даної специфіки. У Коледжі працює Служба з питань техногенної та пожежної безпеки (<https://bit.ly/3txHAtc>), створено пожежно-рятувальний підрозділ (<https://bit.ly/3dpWmwn>), щорічно, наказом

директора затверджуються протипожежний режим (<https://bit.ly/3dtC4SF>), проводяться об'єктові протипожежні тренування (<https://bit.ly/3eaxE2i>), затверджуються заходи щодо посилення протипожежного та техногенного захисту об'єктів (<https://bit.ly/3gkLgL2>). Під час зустрічі із представниками структурних підрозділів представник відділу охорони праці Олег Складанівський детально проінформував про періодичність проведення навчання персоналу і здобувачів вищої освіти з даних питань, продемонстрував документацію, яка фіксує проведення інструктажів. Під час зустрічі із здобувачами вони зазначили, що їхні побажання стосовно матеріально-технічної бази враховуються наскільки це можливо. Так у них було побажання забезпечити можливість користуватися кабельним інтернетом в гуртожитку, що було зроблено. Також у закладі регулярно проводяться опитування здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В закладі існує розвинутий інститут кураторства. Куратори активно взаємодіють із своїми групами та першочергово займаються освітньою підтримкою здобувачів. Студенти мають можливість відвідувати індивідуальні консультації з викладачами, чим активно користуються. Уся необхідна інформація розміщена на сайті закладу, а також на дистанційній платформі Moodle. Кожного дня на дистанційній платформі додатково публікується розклад на певний день для кожної конкретної групи, для того, щоб здобувачам було легше орієнтуватися. Інформація також доноситься до студентів через соціальні мережі. Консультативну підтримку, а саме допомогу із працевлаштуванням та базами практики, надає фахівець із працевлаштування випускників. У Коледжі працює штатний перекладач-дактилолог – Лариса Яворницька (<https://bit.ly/3sxnJES>). Для здобувачів з обмеження слуху працює гурток української жестової мови «Відчуй» (<https://bit.ly/3dqyicM>), в якому всі бажаючі (здобувачі вищої освіти, викладачі та працівники закладу) мають змогу отримати базові знання, вміння та навички у володінні мовою нечуючих. Психологічна підтримка здійснюється психологічною службою та лабораторією психологічного консультування та тренінгів (<https://bit.ly/3dgrAxj>), діяльність якою регулюється Положенням про психологічну службу в системі освіти в Подільському спеціальному навчально-реабілітаційному соціально-економічному коледжі (<https://bit.ly/32lJdy6>). Працівники цих підрозділів під час зустрічей з експертною групою розповіли, що здобувачі і викладачі користуються їх послугами, відвідують індивідуальні консультації та різного роду тренінги. Співробітники і здобувачі мають можливість зв'язатися з представниками психологічної служби для отримання консультації, зокрема контактні дані і поради розміщено на сторінці психологічної служби коледжу (<https://bit.ly/3v2lXg>). Також працівники психологічної служби активно залучають здобувачів до міжнародних і всеукраїнських акцій (Всеукраїнська акція «16 днів проти насильства», «Життя прекрасне. Ні суїциду!» та інших), виховуючи розуміння своєї ролі в суспільстві, взаємовідносин, пов'язаних на повазі до себе і оточуючих, активній громадській позиції.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У коледжі створена система забезпечення права на освіту особам з особливими освітніми потребами. Це зумовлено специфікою даного закладу. Усі студенти мають право оформити індивідуальний графік навчання. Перший поверх гуртожитку обладнаний для осіб, які пересуваються на інвалідних візках. Сходи в навчальному корпусі обладнані спеціальними підйомниками для того, щоб можна було пересуватися на візках. Навчальний корпус та гуртожиток з'єднано спеціальним коридором для зручності пересування, що надає можливість дістатися до навчальних корпусів, не виходячи на вулицю. В закладі підлаштовуються під потреби здобувачів, розробляють окремі роздаткові матеріали для проведення занять, запрошують на пари сурдоперекладача (<https://bit.ly/3sxnJES>), надають в користування ходунки чи візки (при потребі), в коридорах закладу під час очного навчання є чергові працівники, які при потребі допомагають особам з особливими освітніми потребами (наприклад, при користуванні підйомниками). Для усіх учасників освітнього процесу створений безбар'єрний доступ до наявної інфраструктури (<https://bit.ly/3txFNwC>). В закладі також функціонує оздоровчо-реабілітаційне управління, в якому є сектор фізкультури та реабілітації, відділ медицини та реабілітації, відділ організації сбалансованого харчування (<https://bit.ly/3swga5o>). Після навчання студенти можуть пройти групову або індивідуальну реабілітацію. Враховуючи потреби здобувачів з особливими потребами, організоване цілодобове чергування медичних працівників. Інформація про можливості матеріально-технічної бази для особливих потреб здобувачів розміщена на сайті <https://bit.ly/3txFNwC>. На базі Коледжу створена Громадська організація «Захисту прав та інтересів молоді з інвалідністю «Безбар'єрність»», головною метою діяльності якою визначено забезпечення захисту прав, свобод молоді з інвалідністю, представлення їх інтересів, забезпечення їх всебічного розвитку (<https://bit.ly/32mk46i>). Ознайомлення з умовами навчання, організацією освітнього процесу, матеріально-технічною базою, інформація отримана під час зустрічей із здобувачами вищої освіти, представниками структурних підрозділів дає повне право стверджувати про те, що в Коледжі створені достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, а також всі умови для їх фізичної і соціальної реабілітації, формування можливостей для активної життєвої позиції і подальшого професійного зростання.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною

для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У коледжі діють Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (<https://bit.ly/3mX8nfI>) та Комісія з врегулювання конфліктних ситуацій. Під час зустрічі із здобувачами вищої освіти було з'ясовано, що наразі конфліктних ситуацій на даній освітній програмі не було. Процедура врегулювання конфліктних ситуацій є достатньо зрозумілою для здобувачів. Здобувачі також мають можливість звернутися до кураторів груп або безпосередньо до керівництва коледжу при виникненні подібних ситуацій. На офіційному сайті створена сторінка прямого діалогу з директором Коледжу, яка дає можливість будь-якому здобувачу звернутися із питаннями (<https://bit.ly/3rXbyoB>), що також сприяє налагодженню конструктивного діалогу і оперативного реагування на можливі конфлікти. У закладі є можливість залишити звернення у таємній скриньці, яка знаходиться у місці, де немає камер чи залишити звернення через сайт закладу. Під час зустрічі із адміністрацією і працівниками структурних підрозділів, у т.ч. відповідальних за якість освітнього процесу, учасники зустрічі неодноразово підкреслювали пріоритетність інтересів здобувачів і урахування вимог конфіденційності при вирішенні можливих конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони: матеріально-технічна база Коледжу є сучасною, розвиненою і повністю підлаштованою під потреби здобувачів з особливими освітніми потребами, що повністю відображає місію Коледжу і особливості його освітнього процесу. Аудиторний фонд, його обладнання надає можливість проведення навчальних занять для здобувачів із різними нозологіями. Наявність спортивної бази, яка надає можливість не тільки розвитку спортивних досягнень здобувачів, але і має необхідне для їх фізичної реабілітації обладнання. Створена система медичної підтримки, є можливості швидкого реагування медичної служби Коледжу у разі ускладнень здоров'я здобувачів з особливими потребами. Активно працює служба психологічної підтримки працівників і здобувачів вищої освіти. Протипожежні заходи і заходи з безпеки життєдіяльності враховують специфіку контингенту здобувачів і спрямовані на забезпечення їх безпеки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутні

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості за підкритеріями 7.1-7.6. Інноваційним підходом до організації освітнього процесу у Коледжі, практикою, яка заслуговує уваги, є поєднання навчання із активною фізичною, психологічною і соціальною реабілітацією здобувачів вищої освіти з особливими потребами, про що свідчить комплексний підхід, який передбачає надання не тільки якісних освітніх послуг, але і створення програм фізичної реабілітації, медичної та активної психологічної підтримки, всебічної підтримки здобувачів вищої освіти із особливими потребами з боку викладачів і адміністрації. Такий підхід сприяє не тільки отриманню якісної освіти за даною ОП, але і фізичній реабілітації здобувачів, соціальній адаптації, усвідомленню себе членом суспільства з широкими можливостями для професійного зростання, реалізації себе в подальшому житті як особистості. Унікальність матеріально-технічної бази Коледжу, яка максимально враховує потреби здобувачів із нозологіями, поєднує можливості навчання, фізичного оздоровлення, цілодобової медичної підтримки, розвитку спортивних досягнень здобувачів із особливими потребами, їх психологічної підтримки, забезпечення індивідуального підходу до кожного здобувача з особливими потребами, є безперечною. Досвід Коледжу із розвитку інклюзивної освіти, створення матеріально-технічної бази, освітнього та психологічного середовища і умов для соціальної адаптації заслуговує уваги і впровадження в практику закладів вищої освіти. Зважаючи на специфіку діяльності закладу (спеціальна навчально-реабілітаційна), наявний високий рівень ресурсного забезпечення та його специфічність можна розглядати як інноваційну практику у сфері організації освітнього процесу для осіб з особливими потребами, що сприяє їх соціальній інклюзії.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Послідовність розроблення та удосконалення ОП у Коледжі є зрозумілою та чітко регламентованою. Цей процес відбувається на основі: «Положення про освітні програми» (Протокол Вченої ради №26 від 26.06.2019 р., <https://bit.ly/31To770>), яким визначено вимоги до структури ОП, їх обсягів та тривалості навчання, порядок їх розроблення та відкриття, реалізації, моніторингу та періодичного перегляду, критерії якості освітнього процесу; «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості)» (Протокол Вченої ради від 27.08.2020 р. №10, <https://bit.ly/3dG7OmA>), яке констатує обов'язковість здійснення моніторингу та періодичного перегляду ОП, визначає зміст загальних процедур розроблення, затвердження, оцінювання та вдосконалення ОП; «Положення про організацію освітнього процесу» (протокол Вченої ради №10 від 27.08.2020 р., <https://bit.ly/3e0oRQv>), яке містить структурні вимоги до ОП. Під час проведення акредитації ЕГ ознайомила з ОП «Економіка» 2018 р. (<https://bit.ly/39WyaiS>) та відповідною ОП 2020 р. (<https://bit.ly/3dR5xFg>), що надало можливість упевнитися про ґрунтовний підхід до її вдосконалення. Ініціаторами змін виступили як представники роботодавців, так і здобувачі вищої освіти за участі органу студентського самоврядування. Ключові зміни до ОП «Економіка» 2020 р. стосувалися оптимізації ПРН (шляхом зменшення їх кількості), спрощення процедури вільного вибору дисциплін (за рахунок впровадження блокової системи вибору – економіко-аналітичного або ж фінансово-економічного блоків). В процесі спілкування із групою забезпечення за ОП було встановлено, що оновлення ОП відбувається у разі змін у законодавстві, необхідності врахування новітніх трендів і тенденцій економічного розвитку в цілому, надходження раціональних пропозицій з боку роботодавців, здобувачів вищої освіти, інших зацікавлених осіб.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти за ОП та представники Студентської ради Коледжу беруть активну участь у процесі забезпечення якості освітньої діяльності. Напр., такі здобувачі, як Гулієва А.Р., Гуменюк О.Ю. та Заставний А.В. долучені до роботи групи забезпечення та беруть участь у всіх її засіданнях, вносять відповідні пропозиції. Окрім того, на сайті Коледжу у вільному доступі розміщено діючі ОП та їх проекти, тому за бажанням кожен здобувач може надати свої побажання й рекомендації (<https://bit.ly/3dR5xFg>). Відповідно до «Положення про студентське самоврядування» (Протокол Вченої ради №6 від 23.06.2017 р., <https://bit.ly/3t2YGPI>), Голова студентської ради входить до складу Вченої ради Коледжу, а отже, може надавати пропозиції і відстоювати інтереси здобувачів щодо забезпечення якості освітнього процесу під час її засідань. Ознайомлення із Протоколом Студентської ради Коледжу №13 від 26.04.2020 р. (розміщено в ел. кабінеті) та безпосереднє спілкування зі здобувачами вищої освіти й представниками органу студентського самоврядування надали можливість упевнитися, що ними були внесені доволі принципові пропозиції щодо поліпшення ОП «Економіка» 2020 р. Напр., Гуменюк О.Ю. відзначила, що принциповою відмінністю нової редакції ОП є оптимізація кількості ПРН, зважаючи на їх надмірно велику кількість, що ускладнює здобуття базових результатів навчання. Заставний А.В. підкреслив, що у новій редакції ОП обрання здобувачами дисциплін буде відбуватися шляхом вибору блоків, кожен з яких містить сукупність логічно взаємопов'язаних між собою навчальних дисциплін. Широкі можливості для участі здобувачів в удосконаленні ОП забезпечується завдяки проведенню низки анонімних анкетувань, які здійснюються на основі «Положення про опитування студентів стосовно якості освітньої діяльності» (Протокол Вченої ради №25 від 24.04.2019 р., <https://bit.ly/3mxaawy>). Застосовувані анкети містять, у т.ч. питання щодо доцільності введення чи виведення певних дисциплін, покращення якості освіти та освітнього процесу в цілому. Під час зустрічі фахівець моніторингу якості освіти Коледжу Глов'юк О.В. відзначила, що тематика опитувань є досить широкою. Підтвердження цього факту містяться також на офіційному сайті Коледжу, де відображено, у т.ч. звіт за результатами опитування здобувачів вищої освіти щодо системи оцінювання знань та виявлення проявів корупції, аналіз результатів опитування здобувачів вищої освіти «Якість викладання», аналітичний звіт опитування здобувачів вищої освіти з питань дотримання норм академічної доброчесності, звіт за результатами опитування студентів щодо якості організації освітнього процесу (<https://bit.ly/3cZajAZ>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У закладі створена та функціонує Рада стейкхолдерів, діяльність якої регламентується відповідним Положенням (Протокол Вченої ради №7 від 20.05.2020 р., <https://bit.ly/3mu3quX>). Стейкхолдери здійснюють вплив на забезпечення якості ОП за допомогою участі у роботі методичних комісій з питань розробки та оновлення ОП та надання інших пропозицій у сфері підвищення якості освітнього процесу. Так, під час оновлення ОП «Економіка» у 2020 р. (<https://bit.ly/3dR5xFg>) було враховано пропозиції таких стейкхолдерів: 1) Борковська Л.І., генеральний директор ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» - стосовно доцільності включення дисципліни «Господарське право» до складу обов'язкових ОК (<https://bit.ly/3uylhDx>); 2) Голосун В.Ю., головний бухгалтер ТОВ «Український кристал» - щодо збільшення кількості кредитів за дисциплінами, які надають можливість здобувачам краще опанувати практичні аспекти діяльності підприємств (економіка підприємств, бухгалтерський облік, фінанси підприємств та ін.), розширення можливостей оволодіння знаннями, вміннями та навичками використання сучасних ІКТ (<https://bit.ly/3dOVozk>); 3) Чисановська Г.М., головний бухгалтер Кам'янець-Подільського колективного швейного підприємства – стосовно доцільності зміни співвідношення теоретичних знань і практики

на базі комерційних структур у бік практики, проходження виробничого стажування НПП (<https://bit.ly/3sofmWl>). Позитивною практикою є проведення робочих нарад зі стейкхолдерами. Напр., 4 лютого 2021 року відбулася робоча нарада із стейкхолдерами у формі відкритого засідання кафедри фінансів та економіки, в якій брали участь Голова Ради стейкхолдерів Тополян Р.М. (ТОВ «Кам'янець-Подільський Птахокомбінат»), Файден Л.Д. (ПП «Агросад»), під час якої було обговорено перспективи розвитку ОП «Економіка» в контексті сучасних реалій вітчизняного ринку праці (<https://bit.ly/3rZczwy>). Участь стейкхолдерів у підвищенні якості освітнього процесу за ОП також відбувається шляхом забезпечення здобувачів вищої освіти базами для проходження виробничої практики (<https://bit.ly/2RfWfLg>), проведення фахівцями-практиками бінарних занять (<https://bit.ly/3wEER2M>). Під час роботи у фокус-групі представники роботодавців засвідчили свою активну участь у процесах перегляду ОП та інших спільних із Коледжем заходах щодо вдосконалення освітнього процесу, підтвердили свою зацікавленість у подальшій інтенсифікації співпраці.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Перший випуск бакалаврів за ОП «Економіка» відбудеться у 2021 р., тому інформація щодо їх працевлаштування на даний час відсутня. Однак, у Коледжі створено належні умови для проведення моніторингу кар'єрного шляху випускників та сприяння їх працевлаштуванню. З цією метою у закладі функціонує Сектор практичної підготовки та працевлаштування (<https://bit.ly/39T9XtL>). Під час зустрічі з представниками структурних підрозділів фахівців з працевлаштування випускників коледжу Місько А.М. відзначила, що у Коледжі проводиться цілеспрямована робота щодо аналізу потреб і запитів ринку праці, налагодження співпраці з роботодавцями, сприяння проходженню здобувачами практики на базі підприємств, установ, організацій з можливістю подальшого стажування і працевлаштування, наявний інститут менторства у сфері розвитку кар'єри. На сайті Коледжу відображено інформацію щодо наявних зв'язків із роботодавцями (<https://bit.ly/3dJ9njr>), путівник для випускників (<https://bit.ly/3dK25fs>), рекомендації щодо складання резюме (<https://bit.ly/3mt6QoV>), відгуки про випускників від роботодавців (<https://bit.ly/3uV1aVA>), результати моніторингу працевлаштування випускників за роками випуску (<https://bit.ly/3mrBF68>), форми опитування та процедуру реалізації дуальної форми навчання. Під час проведення зустрічей здобувачі за ОП засвідчили свою задоволеність наявними можливостями проходження практики та висловили зацікавленість у подальшому працевлаштуванні на базі відповідних підприємств, а роботодавці, у свою чергу, відзначили готовність до сприяння працевлаштуванню випускників за ОП та належний рівень їх практичної підготовки.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості Коледжу є доволі гнучкою, швидко адаптується до новітніх змін і зосереджена на усуненні виявлених недоліків. Її діяльність регламентовано «Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості)» (Протокол Вченої ради від 27.08.2020 р. №10, <https://bit.ly/3dG7OmA>). Існує практика забезпечення багаторівневої відповідальності за організацію й ефективність системи якості: директор та його заступники (на рівні Коледжу), керівники відділів, декани (на рівні факультетів), завідувачі кафедр, керівники груп з розробки ОП та груп забезпечення, кожен представник НПП (на рівні кафедр). Позитивною практикою є те, що після проходження закладом акредитаційної експертизи за новими чинними вимогами (ОП «Облік і оподаткування», березень 2020 р., <https://bit.ly/3wBVE6I>), адміністрацією Коледжу було вжито нагальні заходи щодо комплексного перегляду усіх інших ОП та оптимізації освітньої діяльності в цілому. Також добре налагодженою є система моніторингу, яка відбувається на основі «Положення про моніторинг якості вищої освіти» (Протокол Вченої ради №5 від 12.02.2020 р., <https://bit.ly/3dO3kdl>). Зокрема, систематично відбувається моніторинг кількісних і якісних показників кадрового забезпечення, на підставі чого формуються рейтинги ПП та НПП (<https://bit.ly/2Rk7ySH>), якості навчально-методичного забезпечення, оцінювання якості знань здобувачів тощо. Ознайомлення з редакціями ОП «Економіка» 2018 р. (<https://bit.ly/39WyaiS>) та 2020 р. (<https://bit.ly/3dR5xFg>) надало можливість упевнитися, що групою забезпечення даної ОП було оперативно внесено зміни, що надходили від здобувачів вищої освіти та органів студентського самоврядування, роботодавців (<https://bit.ly/3t1kQRP>) тощо. Водночас, потребує подальшого перегляду і систематизації система внутрішніх нормативних документів закладу (напр., щодо процедур проходження ККР) з метою їх приведення у відповідність з новими вимогами провадження освітньої діяльності.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП «Економіка» у Коледжі є первинною. Незважаючи на це, заклад здійснював активні дії щодо врахування результатів акредитації іншої ОП «Облік і оподаткування», яка відбулася у березні 2020 р. (<https://bit.ly/3wBVE6I>). Зазначену ОП було акредитовано на термін до 2025 р. (Рішення Нац. агентства №8(25)1.36 від 14.05.2020 р.). Під зустрічей з адміністрацією закладу, НПП, представниками структурних підрозділів та групою забезпечення ними неодноразово наголошувалося на цілеспрямованих змінах, впроваджених після проходження

акредитації щодо врахування висловлених під час неї рекомендацій. До основних пропозицій, висловлених закладу під час акредитації ОП «Облік і оподаткування» у березні 2020 р., які прямо чи опосередковано стосуються провадження освітньої діяльності Коледжу в цілому, можна віднести: відсутність процедури визнання результатів неформального навчання; доцільність посилення академічної мобільності НПП та здобувачів; доцільність більш широкого впровадження активних методів навчання; необхідність підвищення прозорості конкурсного відбору та активізації розвитку професійної кваліфікації викладачів; більш широке інформування здобувачів щодо процедур врегулювання конфліктних ситуацій; інтенсифікація залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу та посилення публічності результатів співпраці зі стейкхолдерами (<https://bit.ly/3fQFZur>). Ознайомлення із внутрішньою нормативною документацією закладу, чинною на момент проведення акредитації за ОП «Економіка», спілкування у фокус-групах з усіма учасниками освітнього процесу дозволило ЕГ впевнитися, що Коледж досягнув значних успіхів у сфері удосконалення освітньої діяльності. Зокрема, введено в дію «Положення про організацію роботи апеляційної комісії під час проведення вступних випробувань» (Протокол Вченої ради №14 від 28.12.2020 р., <https://bit.ly/3g5q8sb>), «Положення про Раду стейкхолдерів» (Протокол Вченої ради №7 від 20.05.2020 р., <https://bit.ly/3zmu3quX>), на офіційному веб-сайті закладу у відкритому доступі висвітлено інформацію про укладені договори, угоди та меморандуми про співпрацю (<https://bit.ly/3dIonyd>), а також систематично оприлюднюється інформація про заходи, проведені спільно із роботодавцями. Здобувачі за ОП підтвердили свою обізнаність щодо процедури вирішення конфліктів (випадків їх виникнення на ОП не було) та визнання результатів неформального навчання (мали місце випадки їх визнання для здобувачів за ОП «Економіка»). Поліпшено процедури конкурсного добору викладачів, підвищено їх якісний склад, у тому числі шляхом прийняття на роботу НПП з науковими ступенями доктора і кандидата наук. В цілому, можна засвідчити високий прогрес у сфері врахування рекомендацій зовнішнього забезпечення якості вищої освіти у закладі.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У ході роботи у фокус-групах з усіма учасниками освітнього процесу ЕГ зробила висновок, що сформована в академічній культурі якості є високою. Адміністрація Коледжу, фахівці структурних підрозділів, НПП, здобувачі вищої освіти послідовно дотримуються положень і вимог у сфері забезпечення й підвищення якості освіти. Відповідальність за ефективне функціонування системи внутрішнього забезпечення якості освіти у межах своїх повноважень несуть: адміністрація закладу (<https://cutt.ly/MvYucVf>), (<https://cutt.ly/2vYy4M7>); навчально-методичний відділ (<https://cutt.ly/cvYupaB>); фахівець моніторингу якості освіти (<https://cutt.ly/HvYuxcj>); завідувач та НПП випускової кафедри (<https://cutt.ly/TvYuYY2>) тощо. Крім того, враховуючи специфіку діяльності Коледжу (навчально-реабілітаційну), під час зустрічі завідувач навчально-методичного відділу Шевчук Н.С. наголосила, що усі співробітники надають цілеспрямовану допомогу та інформаційну підтримку здобувачам з особливими потребами, ґрунтовно пояснюють їм будь-які незрозумілі моменти, сприяють підвищенню їх обізнаності з питань якості. Позитивним аспектом є наявність чіткого нормативного регулювання різноманітних аспектів формування культури якості у відповідних документах закладу (напр., «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості)» (Протокол Вченої ради від 27.08.2020 р. №10, <https://bit.ly/3dG7OmA>), «Положення про опитування студентів стосовно якості освітньої діяльності» (Протокол Вченої ради №25 від 24.04.2019 р., <https://bit.ly/3mXawyz>), «Кодекс академічної доброчесності» (Протокол Вченої ради №13 від 07.02.2018 р., <https://bit.ly/31W9UJl>), «Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності» (Протокол Вченої ради №11 від 30.09.2020 р., <https://bit.ly/2OvfHm6>). Важливою є наявність внутрішніх настанов та ціннісних орієнтирів учасників освітнього процесу щодо неприпустимості порушень академічної доброчесності у будь-яких її формах. Позитивною практикою є наявність відповідної вкладки на сайті закладу, за допомогою якої кожен здобувач у будь-який момент часу може надіслати на безкоштовну перевірку свою письмову роботу та одержати відповідь (<https://bit.ly/2Q4KtCL>). Представник Коледжу, відповідальний за проведення перевірки робіт учасників освітнього процесу на наявність плагіату Касап В.В. засвідчив про неможливість наявності низького рівня унікальності тексту у письмових роботах. Здобувачі вищої освіти за ОП підтвердили свою обізнаність існуючою процедурою перевірки на плагіат, а також той факт, що вони активно користуються наданою їм можливістю і оцінюють існуючу в Коледжі процедуру як прогресивну.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Чітко регламентований та фактично здійснюваний процес розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП із залученням роботодавців, здобувачів вищої освіти, органів студентського самоврядування тощо. Наявність та активна діяльність Ради стейкхолдерів на рівні Коледжу, широка участь роботодавців в удосконаленні освітнього процесу у різних формах (надання рецензій та відгуків, спільні наради, забезпечення здобувачів базами практики, бінарні заняття та ін.). Добре налагоджена система проведення анонімних анкетних опитувань широкого спектру (якість освітнього процесу, структура ОП, академічна доброчесність, боротьба з проявами корупції тощо). Розвинена система сприяння працевлаштуванню випускників та відстеження їх кар'єрного шляху. Високий рівень сформованої культури якості усіх учасників освітнього процесу. Автоматизована безкоштовна процедура перевірки на плагіат робіт здобувачів у зручній та зрозумілій формі. Нагальне реагування з боку адміністрації закладу та інших учасників освітнього процесу на виявлені проблеми та недоліки, нагальне вжиття заходів щодо їх усунення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: окремі внутрішні нормативні документи закладу не є систематизованими та містять певні суперечності (напр., щодо процедур проходження ККР). Рекомендації: потребує подальшого перегляду і систематизації система внутрішніх нормативних документів закладу з метою їх приведення у відповідність з новими вимогами провадження освітньої діяльності.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості з а підкритеріями 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.6, 8.7 (зважаючи на унормованість та дотримання процедур розробки та оновлення ОП, активне залучення до цього процесу студентського самоврядування і роботодавців, наявність розвинутої системи сприяння працевлаштуванню випускників, швидке реагування системи якості на виявлені недоліки, сформовану культуру якості на високому рівні), т а достатньо високою мірою узгоджена з а підкритерієм 8.5 (зважаючи на доцільність подальшого унормування та вдосконалення внутрішніх нормативних документів закладу). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 8 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На сайті ЗВО є оприлюднені та доступні у розділі “Публічна інформація” положення, накази, розпорядження, договори, звіти, плани роботи та інша документація, яка формує загальні та спеціальні правила для всіх учасників освітнього процесу. Зокрема, серед них є: Статут закладу (<https://cutt.ly/fvYr6nY>); Концепція розвитку закладу на 2020-2030 рр. (<https://cutt.ly/BvYthsX>); Колективний договір (<https://cutt.ly/wvYtmJl>); Положення про вчену раду (<https://cutt.ly/AvYtSr6>); Положення про науково-методичну комісію (<https://cutt.ly/tvYtK2l>); Положення про студентське самоврядування (<https://cutt.ly/YvYt2rl>); Положення про раду стейкхолдерів (<https://cutt.ly/OvYurYC>); Положення про раду молодих вчених (<https://cutt.ly/XvYuaaf>); Положення про приймальну комісію (<https://cutt.ly/1vYuKIV>); Положення про кафедру (<https://cutt.ly/GvYu8LD>); Порядок підвищення кваліфікації ПП та НПП (<https://cutt.ly/zvYiuEI>); Положення про надання щорічної грошової винагороди працівникам (<https://cutt.ly/TvYig6l>); Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад ПП та НПП (<https://cutt.ly/yvYiDMh>); Положення про реабілітацію студентів (<https://cutt.ly/jvYiVvX>); Правила внутрішнього розпорядку студентів (<https://cutt.ly/8vYi4KX>); Положення про переведення студентів (<https://cutt.ly/PvYou4H>); Положення про індивідуальний навчальний план студента (<https://cutt.ly/UvYogSa>); Положення про самостійну роботу студентів (<https://cutt.ly/rvYocfo>); Положення про практичну підготовку студентів (<https://cutt.ly/rvYoTtn>); Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії (<https://cutt.ly/uvYoF6X>); Положення про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/YvYoVkt>); Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/tvYo2ox>); Положення про порядок визначення академічної різниці, її складання та перерахування (зарахування) навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/JvYrwpPi>); Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень студентів (<https://cutt.ly/bvYpsS9>) та низку інших документів, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу (<https://cutt.ly/dvYrvaJ>). У розділі «Будь уважним» (<https://cutt.ly/pcZwocZ>) розміщені матеріали про дії в разі виникнення терористичних операцій, а також на сайті є розміщені інформаційні матеріали по правилах техніки безпеки (<https://cutt.ly/VcZwqIK>). Під час роботи у фокус-групах усі учасники освітнього процесу (здобувачі, НПП, працівники відділів, стейкхолдери тощо) засвідчили обізнаність щодо своїх прав і обов'язків, здобувачі відмітили зручність та функціональність сайту закладу, на якому зручно знаходити потрібну інформацію.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Оскільки програма на даний момент не проходить обговорення, для експертної групи є неможливим з'ясувати, чи програма була викладена на сайт для обговорення громадськості у минулому році. Проте, під час зустрічей із адміністрації Коледжу, групою забезпечення та роботодавцями, було з'ясовано, що вони мали можливість ознайомитися із нею у відкритому доступі. Діюча ОП розміщена на сайті закладу у відкритому доступі (<https://cutt.ly/vvYpoer>). Як результат участі стейкхолдерів у роботі над оновленням ОП, на сайті закладу розміщені відгуки роботодавців на дану освітню програму (<https://cutt.ly/WcXSkGB>). У подальшому Коледжу може бути рекомендовано розміщувати на сайті узагальнену таблицю із рекомендаціями всіх груп стейкхолдерів (роботодавців, здобувачів вищої освіти, органів студентського самоврядування, представників академічної спільноти тощо).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Освітня програма розташована на сайті закладу за посиланням: (<https://cutt.ly/mcZcZ7t>). До освітньої програми розміщена також пояснювальна записка (<https://cutt.ly/XcZvrlO>). Силабуси опубліковані на сайті з посиланням на Google – диск <https://cutt.ly/FcZbA8d>. Заклад дотримується принципу прозорості та публічності. На сайті є опублікована інформація про: тендерний комітет та публічні закупівлі (<https://cutt.ly/DcZQBOj>), річна фінансова та бюджетна звітність, річні звіти директора, кошториси (<https://cutt.ly/ocZT5Rr>). Під час роботи у фокус-групах здобувачі вищої освіти, НПП, залучені до її реалізації, роботодавці, група забезпечення спеціальності та інші учасники освітнього процесу підтвердили, що вони належним чином поінформовані про ОП, її цілі, компоненти, результати.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Заклад має розроблені чіткі та зрозумілі правила, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. Сайт закладу наповнений всією необхідною інформацією для забезпечення прозорості його діяльності. Розміщена інформація по ОП є повною, достовірною та достатньою для усіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: відсутня практика розміщення на сайті узагальненої таблиці із рекомендаціями всіх груп стейкхолдерів. Рекомендуємо запровадити форму зворотнього зв'язку для удосконалення процедури перегляду ОП

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня програма має чіткий рівень узгодженості за підкритеріями 9.1, 9.3, 9.4 (зважаючи на оприлюднення на сайті усієї нормативної документації, що регулює права та обов'язки учасників освітнього процесу, зручність сайту, повне інформування та обізнаність учасників освітнього процесу з цілями, компонентами, результатами ОП) та достатньо високою мірою узгоджена з підкритерієм 9.2 (зважаючи на доцільність більш широкого відображення на сайті узагальненої інформації щодо пропозицій усіх стейкхолдерів). Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економіка» загалом відповідає Критерію 9 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Особливістю реалізації ОП у Подільському спеціальному соціально-економічному навчально-реабілітаційному коледжі є чітка спрямованість освітнього процесу не лише на отримання якісної освіти, але й надання максимальних можливостей для фізичної реабілітації та соціальної адаптації здобувачів вищої освіти. На момент проведення експертизи, необхідно відмітити, що працівникам коледжу, викладачам, здобувачам вищої освіти вдалося створити сприятливе освітнє, психологічне і соціальне середовище для реалізації важливої соціальної місії - розвитку інклюзивної освіти і здійснення реальних кроків щодо створення безбар'єрності в суспільстві. Поєднання навчання з фізичною реабілітацією, соціальною адаптацією, створення усіх необхідних для навчання здобувачів з особливими потребам умов, які реалізовані у Коледжі, наочно демонструють кроки щодо вирішення важливого соціального завдання - розвитку соціальної інклюзії. Досвід коледжу щодо реалізації інклюзивної освіти є зразковим та може бути корисним для інших навчальних закладів з подібною специфікою.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

В`юник Ольга Володимирівна

Члени експертної групи

Пушкар Тетяна Андріївна

Розгонюк Катерина Вікторівна